

V I E N Y B Ė

1886 • 96TH ANNIVERSARY YEAR • 1982

96 M. 15 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1982 M. RUGSĖJO [SEPTEMBER] 30 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTŲ

Arti 2 milijonai dolerių lietuvių sodybai Willoughby, Ohio

Iš įvairių šaltinių, įimant Cleveland Plain Dealer dienraštį, patyrėme, kad rugsėjo mėn. pabaigoje JAV Federalinė vyriausybė paskyrė 2 milijonus dolerių paskolos arti Cleveland, Ohio lietuvių sodybai Willoughby, Ohio. Tuo reikalu daugiausiai rūpinosi dr. Antanas Butkus, LB socialiniams reikalams pirmininkas. Reikalui ypatingai padėjo JAV kongreso narys Clarence Brown, taip pat įvairiose įstaigose Washington, DC tarnaujantys lietuviai: Jurgis Ramonas, Clevelande gyvenusio (jau mirusio) dr. Vlodo Ramanausko sūnus, dr. Navasaitis, chicagietis Valdas Adamkus, clevelandiečiai Juozas Stempuzis, nekilnojamojo turto įstaigos savininkė Dana Čipkienė, kuri JAV prezidentui Ronald Reagan net tuo reikalu parašė laišką, nurodyma Clevelando lietuvių bėdas, kaip jiems dėl miesto bėdų teko iš vienos vietovės keldintis į kitą ir kaip jiems reikalinga graži vietovė. Laiškas atsidūrė Clevelando HUD (Butų bei urbanizacijos įstaigoje).

Dr. Butkaus iniciatyva suorganizuotas komitetas, kuriam pirmininkauja inž. Bronius Snarskis. Į komitetą įorganizuoti kiti įtakingi nariai: dr. Henrikas Brazaitis, dr. Antanas Čepulis, inž. Pranas Razgaitis, ir pats dr. Antanas Butkus.

Komiteto veikla pradėta 1982 m. balandžio mėn. pradžioje. Komitetas ištyrė būdus, kuriais einant galima siekti tikslo. Sužinojo, kad prašymui terminas paskirtas iki 1982 m. birželio mėn.

Komitetas paprašė valdžios paskolos 82 butų pastatui, kuriame galėtų gyventi silpnos sveikatos pensininkai. Prašymas tik dalinai patenkintas, vietoj 82 butams, kaip prašė, paskola paskirta 50-ies butų statybai, ir paskirta \$1,964,000.

Tuo užpirktas iš Forest City bendrovės keturių ir ketvirtadaliao akro žemės sklypas Willoughby, Ohio, Clevelando kaimyniniame miestelyje. Sklypo kaina \$180,000. Apylinkėje dabar jau vykdomi milžiniški statybos darbai, steigiamos maisto prekybos ir kitokių pirminių įstaigos.

Namo projektui sukurti gautas kvalifikuotas architektas. Baigus projektus varžytynių keliu bus atiduota statybos rangovams. Suplanuoti patogūs, su visais moderniais įrengimais butai su specialiomis bendromis patalpomis, užsiėmimų kambariais, pramogoms sale. Komitetas stengiasi, kad didžioji

statybos bei įrengimų darbų atitektų lietuviams.

Butai bus nuomojami nejaunesniems 60 m. amžiaus asmenims ar jų šeimoms. Kainos bus pagal tame rajone kainas, o skirtumą primokės Federalinė valdžia.

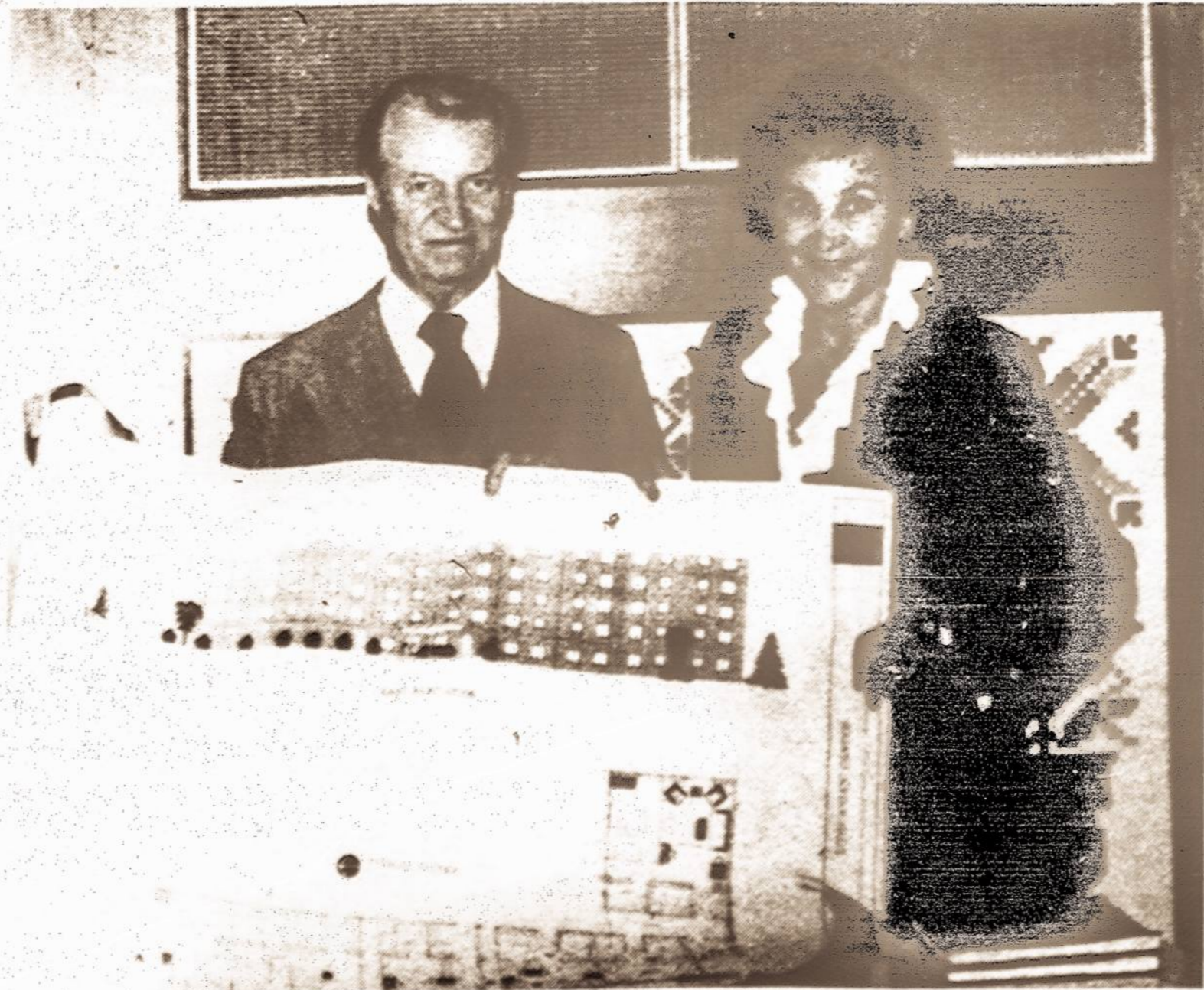
Jei liks uždarbio, jis bus skiriamas kultūriniais reikalams, spaudai, autobusams, gyventojus nuvežti į kultūrinės pramogos ar maldos namus, ir kad jaunimas būtų galimas atvežti į lietuvių sodybą pensininkus aplankyti. Darbai numatomi pradėti už pusmečio.

Pastatui administruoti, pagal valdžios planą, bus parinkti direktoriai, kuriuos tvirtina LB Krašto valdyba, bet galutinai patvirtins oficialiosios valdžios įstaigos.

Aplinką ateityje numatoma pagerinti. Lietuviai žinomi, kaip tvarkinga tauta, mėgstanti gražius daržus, gėles ir kitus žalumynus. Tas padės ir kitur gyvenantiems lietuviams tokiems tikslams gauti paskolas.

Del to dr. Butkus pataria ir kitų kolonijų lietuviams stengtis tokių sodybų steigti, pažymint, kad tai bus Incorporated as a non-profit making organization.

Butams užsisakyti jau dabar galima kreiptis į Bronių Snarskį, tel. 526-1572, Daną Čipkienę, tel. 943-0910, arba rašyti Lithuanian Human Services Council Ohio Chapter, 31517 Vine St., Willowick, Ohio 44094.

Clevelando lietuvių sodyba tampa realybe. kada yra gauta iš valdžios apie du milijonai dol. paskolos. Nuotr. B. Snarskis ir D. Čipkienė prie sodybos brėžinio. V. Bacevičiaus nuotr.

Gintaras Karosas, kuris dabar video juostose įamžina pasižymėjusius lietuvius ir svarbesnius įvykius, šioje nuotraukoje matomas filmuojant Lietuvos Gen. Konsulę Chicagoje Juzę Daužvardienę. Lino Meilaus nuotr.

Jonas Bobelis Artimuosiuose Rytuose

Kongresmano Edwardo Derwinskio asistentas Jonas Bobelis, Dalios ir dr. Kazio Bobelių sūnus, rugsėjo 6 d. grįžo iš kelionės Artimuosiuose Rytuose, kurią atliko kartu su kongresmanu.

Bobelis jau ketveri su puse metų dirba kongresmano Derwinskio įstaigoje Washingtone ir pastaruoju metu yra jo asistentas. Jis taip pat dirba ir kongreso Civil Service komisijos štabe.

Bobelis kartu su kongresmanu rugpjūčio pabaigoje išvyko į Artimuosius Rytus. Pirmiausia sustojo

Turkijoje, Istanbulo mieste. Iš Turkijos skrido į Atėnus Graikijoje. Ten susitiko su Graikijos valdžios atstovais. Iš Atėnų abu skrido į Kipro salą ir ten stebėjo evakuojamus palestiniečius; susitiko ir su atostogaujančiu Illinois senatorium Percy, prez. Reagano specialiu pasiuntiniu Habibu ir iš JAV atvykusiu gynybos sekr. Weinbergeriu.

JAV karinio laivyno malūnsparniu iš Kipro salos kongresmanas su Bobeliu buvo nuskraidinti į vakarų Beirutą. Juos pasitiko JAV marinų vadas ir pavežiojo po sudaužytą miestą. Buvo apsistoję kalnuose, kur viešbutyje gyveno JAV ambasadorius. Ten susitiko ir su Habibo pavaduotoju Drapper, o vėliau buvo progos susitikti ir su naujai išrinktu Libano prezidentu Beshir Gemayeliu, kuris dabar atsilygino draugiškumu kongresmanui Derwinskiui už tai, kad jis jį globojo Washingtone, kai Beshiras lankėsi ten kaip privatus pilietis.

Beirute Bobelis su kongresmanu Beirute išbuvo tris dienas, o iš ten JAV karinio laivyno malūnsparniu buvo nuskraidinti į Tel Avivą, kur susitiko su Darbo partijos atstovais, palaikančiais prez. Reagano pasiūlymą dėl taikos Art. Rytuose, bet kurią buvo atmetęs premjeras Menachem Begin.

Praleidę dvi dienas, iš Tel Avivo per Paryžių, rugsėjo 6 d. kongresmanas Derwinski su Bobeliu sugrįžo į Washingtoną.

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian newspaper in the world.
Established in 1886 by J. J. Paukstys.
Publication number (USPS-659180).

Vienybe is published twice a month by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207. Second Class postage paid at Brooklyn, N. Y. Postmaster: Send address changes to Vienybe, 192 Highland Boulevard, Brooklyn, N. Y. 11207.

Subscription per year \$10.00. By First-Class mail \$25.00.

Staff: Editor: Jonas Valaitis; Managing and Layout editor: Valerie Tysliava; Assistant: Ann Waivada; Business Manager and Photo editor: Joseph N. Tysliava.

Contributing editors and writers: Mykolas Drunga, Demie Jonaitis, Charles P. Kal, Juozas Kreivenas, Edvardas Sulaitis, Vytautas Zilatorius.

METAI BE VYTAUTO ŠIRVYDO

Nuostabiai greitai bėgantis laikas užmarštin stumia veidus, vaizdus, vardus, didelius ir mažus žmones ir visa kita, kas aplink mus ar bet kur sukasi šioje planetoje.

Gegužės 17 d. suėjo metai, kai mirė didysis Amerikos (ir Lietuvos) lietuvis Vytautas Širvydas. Jo metinėms žadėjau Vienybei paruošti rašinį, tačiau greitai atūžusi vasara prisistatė su kitomis temomis, darbais, vargais.

Tačiau apie Širvydą niekada nevelu kalbėti, nežiūrint, kad jau praėjo daugiau negu metai nuo jo mirties. Apie jį kalbėsime ir po dvidešimties penkerių metų, o tie, kurie po mūsų gyvens, jį prisimins ir po šimto ar daugiau metų.

☆ ☆ ☆

Su Širvydo išėjimu užtarnautam poilsiui beveik baigiasi senoji Amerikos lietuvių žurnalistų karta. L. Simutis, dr. P. Grigaitis, M. Vaidyla, I. Sakalas ir dar vienas kitas buvo Širvydo amžininkai, kurie judino Amerikos lietuvius, juos švietė, informavo. Jų tarpe Širvydas, panašiai kaip ir jo tėvas knygnešys Juozas Otto, buvo vienas pirmųjų. Gal jis buvo kiek mažiau žinomas, kadangi darbo sąlygos jam neleido keltis į lietuvių centrus ir aktyviai jungtis į platesnę visuomeninę veiklą. Tačiau spaudos bare, ypatingai Amerikos lietuvių istorijos srityje, Vytautas grojo pirmuoju smuiku.

☆ ☆ ☆

Kur tik reikėdavo istorinių žinių, plačių šaltinių, gilesnių minčių, jis vis būdavo kviečiamas ir visur pribūdavo. Mes jį girdėjome Vienybės 90 metų minėjime New Yorke, SLA seime 1979 m. Clevelande, kur jis sumaniai apžvelgė šių institucijų nueituosius kelius.

Širvydas paruošė nemaža istorinio pobūdžio veikalų. Vienas paskutiniųjų buvo kolektyvinis veikalas—Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Istorija (išėjo 1976 m.). Čia jis prirašė beveik 200 puslapių, apžvelgdamas laikotarpį prieš I-ąjį pasaulinį karą.

☆ ☆ ☆

Nors su Širvydu asmeniškai bendrauti nedaug teko, tačiau laiškais buvo progu dažniau "pasikalbėti", ypatingai, kuomet mus suvedė reikalai Vienybės redakciniam darbe. Jis buvo vienas nedaugelio tų, kurie labai sielojosi Vienybės gyvavimo reikalais. Laiškuose, telefoniniuose pasikalbėjimuose ar asmeniškuose susitikimuose jo pirmutinė tema buvo: kaip galėtume užtikrinti Vienybei kuo ilgesnį išsilaikymą. Tą pačią mintį jis keldavo ir Vienybės leidėjai Valei Tysliavienei, kuri po Širvydo mirties Vienybėje rašė:

"Vytauto Širvydo mirtis—labai didelis nuostolis Vienybei, o man asmeniškai skaudus smūgis, kurį sunkiai pergyvenu. Prisimindama jo nuoširdumą ir rūpestingumą Vienybės ir mano atžvilgiu, negaliu sulaukyti ašarų".

Po jo mirties kitas Vienybės bendradarbis—Girnakalis taip išsireiškė: "Tai buvo didelis ir savo didybe keistas žmogus. Jo širdis ir veikla buvo su lietuviiais. Jis nebuvo veiksmu, jis buvo rašantis žmogus..."

☆ ☆ ☆

Nors Širvydas savo rašto istorijoje yra bendradarbiavęs daugelyje lietuviškų laikraščių, tačiau per paskutinius 20 gyvenimo metų jis daugumoje laikėsi Vienybėje ir SLA organe Tėvynėje. Buvo keista, kad kita spauda, kurioje velionis gana daug bendradarbiavo, jo mirtį paminėjo tik keliais sakiniais. Kodėl kai kurie žmonės yra tokie nedėkingi ir piktai net ir mirusiems?

☆ ☆ ☆

Aš manau, jog geriausias Širvydo troškimų bei idėjų įamžinimas būtų jo nerašyto testamentą įvykdymas—neleidimas numirti jo pamėgtajai Vienybei, kopiančiai į savo amžiaus šimtmetį. Ar nebūtų gera sukurti Širvydo vardo fondą (tegu ir neoficialų), kuris Tysliavienei padėtų Vienybę leisti. Čia, manau, būtų pats geriausias paminklas Širvydui, šiandien jau negalinčiam padėti nei raštais, nei finansais ar kokia nors kita talka. Jis tik iš anapus į mus žvelgia gal su baime, rūpesčiu, o gal ir kartėliu, kuomet mato, jog mes likusieji neatiduodame visko, ką galėtume ar turėtume duoti.

Ir kaip būtų gera, kad Širvydo fondas pasipildytų lėšomis iš buvusių jo draugų, jo raštų skaitytojų tarpo! Ir kaip būtų smagu, kad Širvydo troškimas Vienybei sulaukti bent šimto metų taptų kūnu!

☆ ☆ ☆

LIETUVIŲ IR ESTŲ PROTESTAI PRIEŠ KLAIDINGUS ŽEMĖLAPIUS

"Freedom House" organizacijos 1982 m. sausio mėnesį išleistas "Laisvės žemėlapis" ir prie jo pridėtas "laisvų", "dalinei laisvų" ir "nelaisvų" valstybių sąrašas susilaukė griežtų protestų. Laiške "Freedom House" egzek. direktoriui L. R. Sussman (1982.I.13) Lietuvos Generalinis Konsulas Anicetas Simutis išreiškė savo nusteblimą, kad nei žemėlapyje, nei sąraše nėra Lietuvos, Latvijos nei Estijos, kurių okupacijos nepripažįsta JAV-ės ir kitos valstybės. Protesto laišką "Freedom House" direktoriui Bayard Rustinui tą pačią dieną pasiuntė VLIKO vicepirmininkas Dr. K. R. Jurgėla. Jo žodžiais, "arbitrariškai išleistas Pabaltijo valstybės iš žemėlapių padaryta didelė neteisybė tų šalių gyventojams, kurie tęsia savo kovą už laisvę, o žemėlapis dabartiniam savo pavidale patarnauja agresoriaus, Sovietų Sąjungos, tikslams". Prie šių protestų prisijungė ir Estijos Generalinis konsulas Ernst Jaakson.

Atsakyme L. R. Sussman pareiškė suprantas protestuotojų nusistatymą ir užtikrino, kad jo organizacija ir toliau įvairiais būdais išreikš savo opoziciją Sovietų viešpatavimui. Bet žemėlapi pakeisti Sussman atsisakė, nes jis, esą, ribojasi "politiniais vienetais su vyriausybėmis, kurios tą sritį" kontroliuoja; jei žemėlapyje ar sąraše Pabaltijo valstybės būtų atskirai atžymėtos, to paties pageidautų baltarusiai ir ukrainai, gruzainai ir armėnai.

Gen. Konsulas Simutis savo atsakyme Sussmanui atmetė jo argumentus ir dar sykį jį paragino "atitaisyti neteisybę, kurią jūsų žemėlapiai ir leidiniai daro mano šaliai".

Dr. K. R. Jurgėla laišku kreipėsi į senatorių D. P. Moynihan, vieną iš "Freedom House" vykdomojo komiteto narių, prašydamas jo, kaip tikro lietuvių laisvės rėmėjo, imtis reikiamų žingsnių ir atitaisyti "didelę žalą, kurią 'Freedom House' daro Pabaltijo valstybėms ir jų bylai".

Protestų susilaukė ir prezidento Reagan kalbos televizijoje metu naudotas Europos žemėlapis, kuriame Lietuva, Latvija ir Estija nebuvo išskirtos iš Sovietų Sąjungos. Atsakyme Lietuvos Charge d'Affaires, Dr. Stasiui Bačkiui, JAV-ių Valstybės Departamento Pabaltijo reikalų vedėja Mildred A. Patterson paaiškino, kad šis klai-

dingas žemėlapis buvo panaudotas "per klaidą" ir bematant buvo pataisytas išspausdintoje prezidento kalbos versijoje. Prezidento Reagano dėmesį į šį klaidingą žemėlapi laišku atkreipė ir ALTOs pirmininkas Dr. Kazys Šidlauskas

VLIKas siūlo Lietuvos klausimą perduoti JT komisijai

1982 m. liepos 10 d. įvyko eilinis VLIKO Valdybos posėdis. Jam pirmininkavo pirmininko dr. K. Bobelio pavaduotojas dr. Domas Krivickas.

Svarbiausias svarstymų objektas posėdyje buvo pasiūlymas Europos Parlamentui, kurį padarė šeši to Parlamento atstovai, rekomenduodami Pabaltijo valstybių klausimą perduoti Jungtinių Tautų dekolonizacijos komisijai.

Europos Parlamento Otto von Habsburg surašė išsamų pranešimą, kuriame aiškiai pavaizdavo Sovietų Sąjungos Pabaltijyje vykdomą kolonizaciją ir genocidą. Aptarusi šį reikalą valdyba, nutarė: išreikšti padėką šešiams to Parlamento atstovams, iškėlusiems šį reikalą, Parlamento pirmininkui, ir politinės komisijos pirmininkui, Otto von Habsburg'ui. Valdyba taipgi nutarė, veikdama artimame kontakte su atitinkamais latvių ir estų veiksniais, paruošti atitinkamus memorandumus ir imtis kitų reikalingų žygių.

EUROPOS PARLAMENTO KOMISIJOS REZOLIUCIJA

Europos Parlamento Politinė Komisija rugsėjo 23 d. priėmė rezoliuciją Pabaltijo Valstybių klausimu. Apie tai VLIKO Valdybą telefonu iš Europos informavo inž. Adolfas Venskus, VLIKO atstovas prie Europos Parlamento.

Šią rezoliuciją, liečiančią padėti Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje, pasiūlė Europos Parlamento nariai—keturi Britų ir du Danų parlamentarai. Rezoliucija dalinai remiasi 1979 m. rugpjūčio 23 d. Maskvoje padarytu 45-erių pabaltiečių pareiškimu, pasmerkiančiu Molotovo-Ribbentropo paktą. Politinė Komisija rezoliuciją pristatys Europos Parlamento pilnaties posėdžiui Strasburge lapkričio-sausio mėn.

Neturėjau progos su Širvydu atsisveikinti jo mirties proga. Tuomet rengiausi ilgesnei kelionei į Europą. Ir vieną dieną Vienybės leidėja telefonu pranešė, jog Širvydas iškeliavo dar tolimesnėn kelionėn, iš kurios, deja, nesugrįžtama

☆ ☆ ☆

Šiandien po daugiau negu metų nuo jo išėjimo iš mūsų tarpo, norisi pareikšti vyresniajam kolegai Vytautui, jog aš tebetėsiu jam ir poetui Tysliavai duotą žodį, kad tik mirtis išraus mane iš Vienybės artimųjų eilių. Laikomės mes kaip tie paskutiniai prūsai ir kviečiame kitus laikytis, kad laisvo žodžio Vienybė galėtų ir toliau šviesti Amerikos išeivijai!

☆ ☆ ☆

Tikiu, jeigu Vienybei bus lemta sulaukti savo gyvavimo šimtmečio, (o tuo beveik neabejoju) ko dar nėra pavykę jokiai kitam lietuviškam laikraščiui-pasaulyje, Tu, Vytautai, žvelgsi iš tolių į mus susirinkusius šiam neeiliniam įvykiui atžymėti ir kartu su visais džiaugsiesi.

EDVARDAS ŠULAITIS

Vienybė, 1982 m. rugsėjo 30 d.

FILMAS APIE DARIŲ IR GIRENA

Ryšium su artėjančia kitais metais 50 metų sukaktimi nuo Dariaus ir Girėno tragiško skridimo per Atlantą, Lietuvos kino studija šiuo metu intensyviai ruošia meninį filmą apie transatlantinius didvyrius. Filmas bus pavadintas "Skrydis per Atlantą". Jį režisuoja Raimondas Vabalas, kuris taip pat yra ir scenarijaus bendraautorius. Filmo operatorium yra J. Tomaševičius, kompozitorium B. Kutkevičius, garso operatorium P. Lipeika ir dailininkais A. Ničius ir Vabalienė. Pagrindinius vaidmenis—Darius ir Girėną—vaidina R. Sabulis ir E. Nekrošius.

Visi filmo kūrėjai stengiasi atkurti praeities laikus, pavaizduoti lakūnų žygdarbį, kad filmas meniniais vaizdais perteiktų naujos kartos žmonėms šviesias mintis ir ralonius jausmus.

Prie filmo dirba daug žmonių. Tai lakūnai, konstruktoriai, inžinieriai, istorikai, bibliografai, lingvistai, kartografai, kolekcionieriai, avalininkai, siuvėjai, finansininkai, ekonomistai, diplomatai, pažangūs

išeiviai, lakūnų giminės . . .

Filmininkai konsultavosi ir dabar tariasi su daugeliu aviacijos žinovų ir Amerikoje gyvenusių Lietuvos pareigūnų, jų tarpe su Lūrynu Kapočiumi, Vytautu Zenkevičium ir kitais.

Sporto aviacijos meistrai, sklandymo pradininkas Lietuvoje, sklandytuvų konstruktorius B. Oškinis, B. Karvelis, vadovaujami R. Žalnerausko, A. Karpavičiaus, A. Jonušo, pagamino "Albatrosą" ir "Vaką", kuriais Lietuvoje ir Amerikoje skraidė Steponas Darius, padarė "Bellancą CH 300".

B. Oškinis su savo mokiniu C. Kišonu į filmavimo aikštelę atskrido Kaune pagamintu amerikoniškos konstrukcijos lėktuvu "Albatrosu".

Panevėžio aviatoriai, vadovaujami lakūno inžinieriaus V. Kėnsgailos, pagamino "Bellancą". 1933 metais tokio tipo lėktuvas buvo šiek tiek patobulintas ir pavadintas "Lituania". Juo lakūnai Steponas Darius ir Stasys Girėnas įveikė Atlantą.

Išleista "Vilkaviškio Vyskupija"

Tokiu vardu yra pavadinta antroji knyga iš Lietuvos bažnyčių serijos, kurią leidžia Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla, o redaguoja Bronius Kviklys.

Šis antrasis tomas, turintis 450 puslapių, jau atspausdintas atiduotas knygrišyklon ir jau turėtų būti pradėtas platinti.

Tomas yra gausiai iliustruotas geriau už pirmąjį tomą. Taip pat geras ir knygos apipavidalinimas.

Cia pateikiama ištrauka iš minimos knygos apie Kybartus ir jų bažnyčią.

Kybartų miestas yra prie Lieponos upelio (kairysis Širvintos intakas) ir prie Prūsijos sienos, prie Kauno—Karaliaučiaus geležinkelio linijos, 19 km į vakarus nuo Vilkaviškio. Priešais Kybartus. ki-

toje sienos pusėje, yra Eitkūnų miestas. Miesto teritorija dabar apima 437 ha plotą.

Kybartų miestas turi seną ir ilgą istoriją, iš jos tik kai kuriuos būdingesnius bruožus pakartosime. Kybartų kaimas buvo įkurtas XVI a. karalienės Bonos, vedusios Sūduvos kolonizaciją, rūpesčiu. 1558 m. Žygimantas III užrašė Virbalio bažnyčiai 4 Kybartų ūkininkus, valdžiusius po valaką žemės. Bene pirmą kartą Kybartų vardas paminėtas 1561 m. Jurbarko ir Virbalio (Naujosios Valios) 1561 m. inventoriuje. Kaimo gyventojų tarpe buvo pavardės Kibartowicz ir Kibartaitis (Kybarto sūnus). Manoma, kad iš jų pavardžių galėjo kilti vietovės vardas (Smulki Kybartų miesto istorija atspausdinta ML III t., 383-389 psl.).

Apie lietuvių padėjusį įsteigti JAV ir West Point Karo Mokyklą

Amerikiečiai generolą T. Kosčuską laiko lietuviu ir juo didžiuojasi.

Lenkai su mūsų lenkų Trojos arklio garbintojais jį laiko lenku ir visur tai reklamuoja. T. Kosčuską buvo nepaprasta asmenybė ir lietuviams didelė garbė. Prancūzas Lafayette generolą Kosčuską pavadino net didžiuoju žmonijos herojumi.

Amerikiečiai jį labai vertina, primindami, kad ir lietuviams jis garbingas.

Amerikietis prof. A. Aldrich rašo: "Gratitude to the Lithuanians. Those of us who trace our ancestry to the early years of this country and to the founding of these United States owe a tremendous debt of gratitude to the Lithuanians as we remember that it was T. Kosciuska, only 30 years of age, yet a Brigadier general,

who came to America to help G. Washington during our struggle for freedom. It was General Kosciuska, who saved West Point".

Kuriant JAV nepriklausomybę, lietuviams tenka didelė padėka, kada prisimename gen. T. Kosčuską, kuris į Ameriką atvyko padėti G. Washingtonui kovojant už JAV laisvę.

Gen. T. Kosčuska-Kasciušis) gimė 1746 m. pietinėje Lietuvoje prie Naugarduko iš tėvų lietuvių. Todėl jis save laikė lietuviu ir savo tėvyne laikė Lietuvą. 1790 m. vasario 7 d. laiške gen. Niesiewski Tadas Kosčuska rašė:

"Leiskite man sugrįžti Lietuvon . . . Aš esu ne kás kita, kaip tik lietuvis". Net 1807-28 d. savo testamente įrašė, kad yra lietuvis.

CHICAGOS LIETUVIŲ KOLONIJA

Daugiau susirūpinkim Chicagos Marquette Parku

ADV. CHARLES P. KAL

Dabartinė Washingtono administracija lietuviams nedaug pagelbs. Atrodo, kad kitomis tautomis labiau rūpinamasi, negu lietuvių. Pavyzdžiui, mūsų geležinkelių unijai vadai paskelbė generalinį streiką ir visą kraštą beveik privedė prie ekonominės katastrofos. Pagal Konstituciją prezidentas, turėdamas teisę, bet jis prašė Kongresą kad priimtų įstatymą, priverčiantį tuojau sustabdyti streiką! Ne gano to, Federalinė administracija, prisibijo ir juodųjų vadų, duodama jiems įvairias lengvatas. Žmonėms atrodo, kad šiuo atveju yra diskriminacija.

Pažymėtina, kad juodosios rasės vadai, įskaitant mirusį vadą King, Jr. ir radikalus, kurie keturis kartus žygiavo, norėdami užimti Marquette Parką. Jų radikališkasis žygiavimas ne tik išgąsdino, bet ir sudemoralizavo gyventojus, kurių dalis išsikėlė į kitus priemiesčius. Neseniai juodųjų kun. J. Jackson griežtai pareiškė, kad 1982 m. lapkričio mėn. rinkimuose jie reikalauja, jog Chicagos miesto policijos, ugniagesių, švietimo tarybos ir majoras būtų juodosios rasės žmonės!

Toks arogantiškas pareiškimas išaukia didelį pasipriešinimą ir

sunkina bendrą žmonių sugyvenimą.

Pagal kun. Jesse Jackson pareiškimą, kiti du juodosios rasės kunigai paskelbė, kad tėvai, kurie atveda vaiką mokyti, jie turi atnešti balsavimo registracijos lapelį. Tie, kurie tokio balsavimo lapelio neturės, jų vaikai nebus priimti į mokyklą. Kitas jų kunigas viešai pareiškė, kad jis savo žmonėms išdalinas 5,000 pietų porcijas "nemokamai" (žinoma, taksu mokėtojų pinigais). Jis pridūrė, "kai ateisite kitą kartą valgyti, tai turite atsinešti pažymėjimą, kad esate užsiregistravę balsuoti, priešingu atveju negausite nemokamai valgyti"! Toki vieši pareiškimai yra prieš mūsų konstituciją ir negali būti toleruojami.

Mūsų žiniomis, daug lietuvių yra neužsiregistravę balsavimui, todėl mes visi, kaip vienas tučiuojau registruokimės ir balsuokime, kad galėtume išlaikyti Marquette Parką, su lietuviška parapija, bažnyčia, lietuvių mokyklomis, ligonine ir kitomis lietuvių įstaigoms: Apgailestaujame, kad mes jums negalime pasiūlyti nemokamai valgyti už registraciją ir balsavimą.

Mūsų pareiškimas yra morališkas ir legališkas.

DISKUSIJOS APIE GIRTAVIMĄ

Europos Lietuvis savaitraščio puslapiuose išsivystė idomos diskusijos. Jas vykdė K. Valteris ir Kęst. Žygas.

Pirmasis rašinyje, pavadintame "Nusikaltimas ir bausmė" sakė:

Jei girtavimas yra nuodėmė ar nusikaltimas, tai pagirios yra bausmė! Na, o jei ši bausmė neatgrasina nuo nusikaltimo ir žmogus jį tęsia, tai bausmė didėja: žmogus virsta ligoniu—dažnai nepagydomu . . .

Pagiriom sergama paprastai kitą dieną po lėbavimo. Pagirios pasireiškia nuovargio jausmu, galvos svaigimu, troškuliui, nepastoviu kraujo spaudimu, tvinksinčiais galvos skausmais, drebuliu. Labai dažnai būna skrandžio gleivinės suerzinimo reiškiniai: šleikštulys ir vėmimas.

Pagirių reiškiniių priežastys dar nėra aiškios. Tikriausiai pagirios yra padariniai alkoholio ar jo priemaišų, suardančių normalią kūno medžiagos apykaitą (chemiją).

Į tai atsiliepes Kęst. Žygas samprotavo:

Esu girdėjęs, kad K. Valteris esąs labai griežtas abstinencas: jis net neina į tokius pobūvius ar susibūrimus, kur bus išgeriama ar rūkoma. Apie alkoholio žalą žmogaus sveikatai jisai rašė ir "E. Lietuvyje". Ir čekagiškiame Drauge dr. J. Adomavičius dažnokai ir graudena, ir baugina. Bet ar kas, skaitęs šių dviejų daktarų straipsnius, bus metęs gerti? Atrodo, kad gurkšnelio mėgėjams tie daktariški patarimai—kaip nuo žąsies vanduo . . .

Tvirtinama, kad net ketvirtadalis ar ir daugiau visų auto avarių

atsitinka dėl girtų vairuotojų kaltės, žiūrėk, savaitgaliais smuklėse žmonių prisikimšę, kaip bičių avilyje. Ir visi maukia, tik maukia. Savęs pateisinimui jie surastų 100 priežasčių (tegu ir kvailų, ir apgaulingų). Vieni, pabaigę tos dienos įtemptą akordinį darbą, tariasi atsigavinsią su "highballe". Kiti vėl, kad namuose tik rietenos, ar kad žmonos užsiožiavo, ir tik smuklėje suranda užmarštį. Kiti taip kovoja su nemiga.

Vestuvės, vardinės, jubiliejai neįsivaizduojami be "highballes" ir šampano. Taip atsiranda pakili, džiaugsminga nuotaika: tik dainuok ir šok.

Beje, K. Valteris pateikė labai gerą patarimą girtuokliams pagirioms: nepasigerk ir nesirgisi pagiriomis! Gal kas turėtų geresnį patarimą?

Stepas Zobarskas, ilgametis New Yorko gyventojas, žinomas Maryland Books leidyklos vedėjas ir rašytojas, spaudai papasakojo, kaip sykį jo vardas buvo patekęs į radijo vaidinimą ir kaip neseniai miręs garsusis Amerikos aktorius Henry Fonda jame vaidavo "rašytoją Stepą Zobarską". Tasai vaidindimas buvo transluojamas per visas Amerikos stotis, stengiantis jį publikai supažindinti su pabėgėlių padėtimi. Vaidinime akcija vyko Stuttgarte, Vokietijoje, kur į JAV konsulatą, norėdamai patel Amerikon, atvyksta daug pabėgėlių, jų tarpe ir rašytojas Stepas Zobarskas, kurį ir vaidino Henry Fonda.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

Vokietijoje

LIETUVIŲ RENGINIAI

1982 lapkričio 6 ir 7 Vokietijos LB darbuotojų suvažiavimas Romuvoje. Paskaita—Lietuvos pagrindis ir jo idėjų sklaidymas Vakaruose. Veiklos apžvalga. Vakaronė, kurios programa rūpinasi Lietuvių kultūros draugija.

1982 gruodžio 4 ir 5 Romuvos Lietuvių kultūros instituto metinis suvažiavimas. Paskaitas skaitys: kun. Br. Liubinas, dr. K. J. Čeginskas, dr. P. Reklaitis, A. Hermanas ir kun. J. Dėdinas.

LĒKTUVO NELAIMĖ

Rugpjūčio 28 d. Hamburge i Elbės upę nukrito privatus "Cessna F150" lėktuvas, kuriuo skrido du jaunuoliai: Valdemaras Masidliauskas ir jo mokyklos draugas Haus Joachim F.

V. Masidliauskas ruošėsi studijuoti odontologiją ir buvo mėgėjas sklandytojas ir išlaikęs piloto egzaminus. Dėl nelaimingo atsitikimo yra nuliūdę jaunuolio tėvai Alma ir Kostas Masidliauskai, gyv. Hamburge.

KRĖVĖS SIMPOZIUMAS

PHILADELPHIA, PA.
SPALIO 15 D.

Krėvės šimtmečio akademinis simpoziumas įvyks spalio 16 Philadelphijoje. Simpoziumą ruošia Lituanistikos institutas su vietinės LB apylinkės talka. Ši renginį remia Lietuvių Fondas per JAV LB Kultūros tarybą.

Simpoziumo programa:

9:30 val.: atidarymas;

10:00 val.: Antanas Gustaitis—"Vincas Krėvė šiapus ir anapus"; Nijolė Martinaitytė—"Vincas Krėvės 'Daina apie arą': garsų ir reikšmės ryšys";

12:00 val.: priešpiečiai;

1:30 val.: Rimvydas Šilbajoris—"Dievulis Vincas Krėvės kaime"; Bronius Vaškėlis—"Skirgailos" struktūriniai ir dramatiniai būdingumai"; Kostas Ostrauskas—"Vincas Krėvė ir kūrybos esmė".

4:00 val.: uždarymas.

Simpoziumas vyks University of Pennsylvania, Faculty Club pastate, Conference Hall salėje, 36th St. & Walnut St., (netoli miesto centro). Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Jūrą Viesulienę, tel (215) 885-3122.

Vygantas Čampė, dr. Kazio ir Dianos Čampių sūnus, Marylando muzikos mokytojų sąjungos suruoštamame muzikos festivalio konkurse, fortepijonu atliekant klasikinius kūrinius, laimėjo pirmąją vietą. Įvykį aprašė Laurel Leader laikraštis ir idėjo laimėtojų bendrą nuotrauką.

Vyganto motina pianistė, gi tėvas atominės fizikos specialistu dirba Washingtono. Jo seneliai yra Adolfas ir Kazimiera Čampės, gyvenantys Waterbury, Conn.

Clevelando abiturentų pristatymo vakaro dalyviai ir rengėjai: iš k. į d.: dr. A. Butkus, J. Žilionis. Vakaro pranešėja M. Bankaitytė, J. Žilionis, J. Naujokaitis ir K. Siedonis. Stovi abiturentai. Vl. Bacevičiaus nuotr.

"Jinai ir trys Gintarai" Baltimorėj

Rugsėjo 18 d. šeštadienį, Baltimorės Lietuvių Namuose, 851 Hollins St. gastroliauo newjorkiečiai "Jinai ir trys Gintarai". Jūs pakvietė Baltimorės Lietuvių Namų energinga šeimininkė Aldona Budrienė. To šeštadienio vakarą jie pavadino: Konrado kavinės Kaune lankytojų pabendravimas. Deja tų Konrado kavinės lankytojų Baltimorėj turbūt gyvena tik keletas.

Programa turėjo prasidėti 8 val. vak., bet kaip visuomet, taip ir ši kartą gerokai vėluojama. Prieš programą šeimininkė svečius vaišino skaniai paruošta vakariene už labai prieinamą kainą. Anksčiau atvykę svečiai užkandžiavo susėdę prie stalų baro patalpose ir gurkšnojė karštą kavutę, o prie baro ir stipresnius gėrimus.

Tuo metu "Gintarai" ruošė savo atsivežtuosius garsų instrumentus ir bandė mikrofonus.

Trumpai pažvelkim kas toji "Jinai" ir tie "Gintarai" yra. "Jinai": tai jauna, graži, pilna energijos ir muzikinių gabumų Danutė Striugaitė.

Pirmas ir didžiausias "Gintaras": tai šio kolektyvo vadovas Vytautas Daugirdas. Programos metu jis apibūdina kiekvieną programos numerį, groja akordionu ir dainuoja. Man atrodo, kad jis per daug apkrautas pareigomis. Ar nevertėtų pranešėjo pareigas perleisti kam nors kitam?

Antras "Gintaras", tai Juozas Nakutavičius. Jis jau daug kam pažįstamas kaip estradinis dainininkas, talkinąs šokių muzikos orkestrams. Jis su savo švelniai sodriu tenoro balsu sužavi kiekvieną klausytoją.

Trečias "Gintaras": tai Zenonas Jurys. Gražiai naujaugęs, pilnas energijos, vidurinio amžiaus vyrukas. Scena jam nesvetima. Jis šiame kolektyve ne tik dainuoja, bet priklauso ir prie kitų kultūrinių vienetų. Dainuoja choruose ir dalyvauja vaidinimuose. Taip pat intensyviai dalyvauja New Yorko lietu-

vių visuomeninėje veikloje.

Muzikas Vytautas Daugirdas savo kolektyvui susižvejojo dar du "Gintariukus". Vienas jų—tai Stasys Janušas. Berods dailininko Česlovo Janušo anūkėlis. Amžiumi dar labai jaunas, bet elektrinę gitara valdo meistriškai.

Kitas "Gintariukas": tai Felix Shapiro. Jis tikrai nėra išplautas iš Baltijos jūros, tikriausia bus išskautas iš Mirties jūros, ar Juodosios jūros... Šis vyrukas apvalo veido, papuošto tamsiais ūseliais, berods neseniai atkeliavęs iš Šveicarijos. Nors šie svečiai lietuviškai nė žodžio nesupranta, bet kada jų angliškai paklausi, kaip jiems patiko programa, tai vienas jų atsakė: "Wunderbar".

Baigiant savo išpuodžius iš to vakaro aprašyti, reikia džiaugtis, kad dar atsiranda lietuvių tarpe idealistų, kurie aukoja savo poilsio laiką, vakarais dirba, šlifodami savo programą ir savaitgaliais leidžiasi kelionėn.

Taigi šiam, neseniai iškūrusiam kolektyvui, kuris jau aplankė daug lietuvių kolonijų Amerikoje, pasiekęs net Kaliforniją, reikia palinkėti, kad pasiektų ir tolimas lietuvių kolonijas Canadoje, Europoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje.

Dabar pasižiūrėkim pačios programos. Pirmoj programos dalyje, palydint akordionu, gitara ir būgnais, kolektyvas padainavo: valsą, tango ir kitus lengvos muzikos kūrinius. Nesiderino prie puikiai atliekamos programos, vienos dainelės žodžiai "Ir pa... višta š... pusė balta, pusė ruda."

Publika Danutei Striugaitėi, kai ji išėjus į publiką, solo pašoko ispanišką tango, gausiai plojo. Taip pat triukšmingai plojo Nakutavičiui ir Juriui, kai jiedu pašoko graikų šokį.

Pasibaigus pirmos dalies programai buvo trumpa pertrauka. Toliau sekė antra programos dalis, jau grynai šokių muzika, palydint dainomis. Reikia pastebėti, kad pasibaigus vienam šokiui, nereikėjo laukti ir prašyti kad jie pagrotų kitą.

Kas link kolektyvo aprangos, tai "Jinai" ir visi "Gintarai" atrodė labai puošniai. Deja, prie vyrų puošnių, baltų kostiumų nesiderino marškinių, su plačiais atdarom krūtinėm. Atrodė, kad pamėgdžiota televizijoje matomos "Sha-Na-Na" programos kostiumai.

Publikos atsilankė arti šimtinės.

Reikia neužmiršti, kad šis kolektyvas Baltimorėj lankosi, berods, jau penktą kartą, tai šis Konrado kavinės lankytojų susitikimo ir pabendravimo vakaras reikia laikyti visais atžvilgiais pasisekusių. Ta proga, Baltimorės Lietuvių Namų, šeimininkę Aldoną Budrienę reikia tik pagirti už jos darbą.

Dar noriu paminėti, kad svečių tarpe buvo svečių net iš Šveicarijos. Nors šie svečiai lietuviškai nė žodžio nesupranta, bet kada jų angliškai paklausi, kaip jiems patiko programa, tai vienas jų atsakė: "Wunderbar".

Baigiant savo išpuodžius iš to vakaro aprašyti, reikia džiaugtis, kad dar atsiranda lietuvių tarpe idealistų, kurie aukoja savo poilsio laiką, vakarais dirba, šlifodami savo programą ir savaitgaliais leidžiasi kelionėn.

Taigi šiam, neseniai iškūrusiam kolektyvui, kuris jau aplankė daug lietuvių kolonijų Amerikoje, pasiekęs net Kaliforniją, reikia palinkėti, kad pasiektų ir tolimas lietuvių kolonijas Canadoje, Europoje, Australijoje ir Pietų Amerikoje.

Vosilkėlė

Baltimore, Md.

Lietuvių legionierių posto 154 naujoji valdyba darbu išpareigojo Lietuvių svietinės didžiojoje salėje rugsėjo 26. Ineštos vėliavos, sugiedoti himnai, sukalbėta malda. Naują valdybą sudaro: komanderis Edmundas Bartas, vicekomanderis dr. Jonas Urlakis, adjutantas Jonas Stefura, pašalpos reikalams Rollandas Miller-Miliauskas, kapelionas kun. Antanas Dranginis, finansų sekretorius Algirdas Bucevičius, maršalas Kenneth Smith, istorikas Jonas Kemmer, teisėjas Petras Okas. Iškilnės baigtos vaišėmis.

Lietuvių svietinės 60 m. sukaktis minima spalio 9 su ypatingomis iškilnėmis. Renginio komitetui pirmininkauja Vytas Dulys. Išleidžiama knyga, kur surašyta Lietuvių namų istorija, steigėjai ir nuveikti darbai. Meninė programą atliks Dainos choras ir aktoriai iš Brooklyno.

Vienybė, 1982 m. rugsėjo 30 d.

LIETUVIAI CHICAGOJE

ISISIŪBAVO RUDENS SEZONO RENGINIAI

Chicagoje visu gaivalingumu įsiūbavo lietuviški renginiai. Jų čia po vasaros užderėjo kaip grybų po lietaus.

Rugsėjo 17 d. Jaunimo centro kavinėje buvo pirmoji rudens sezono vakaronė, kurioje pasirodė Irena Kriaučeliūnienė. Ji papasakojo savo kelionės įspūdžius iš viešėjimo Europoje. Jų savo kelionių apibūdinime apsiribojo Paryžiumi ir Monaco, kuriuos ji atžymėjo ne tik žodžiais bet ir vaizdais ekrane (skaidrėmis). Keliautoja kalbėjo neilgai, bet gana vaizdžiai, taip kad gausiai publikai nebuvo laiko nuobodžiauti.

Tą patį vakarą buvo atidarytas naujas sezonas Čiurlionio galerijoje tame pačiame Jaunimo Centre. Čia įvyko Paryžiuje gyvenančio dailininko Žibunto Mikšio grafikos darbų paroda. Mikšys chicagiečiams jau pažįstamas iš anksčiau vykusių parodų. Ir šį kartą jis prisistatė kaip nekasdieniškas dailininkas, netaikąs į masių skonį. Paroda tęsėsi gana neilgai—iki rugsėjo 25 dienos.

Rugsėjo 18 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje buvo retesnio pobūdžio koncertas, kurį davė Muencheno operos solistė Lilija Šukytė, jau ilgesnį laiką negirdėta pasaulio lietuvių sostinėje. Jos gana aukštai pakilęs vardas pajėgė pritraukti pilną Marijos mokyklos salę, kas pavienių solistų koncertams Chicagoje yra retas atvejis.

Nuo rugsėjo 5 iki 25 d. lietuvių Galerijoje šiaurinėje miesto dalyje vyko lietuvių meno paroda, kurią surengė Amerikos lietuvių dailiųjų menų draugija. O nuo rugsėjo 28 d. (iki spalio 16) toje pačioje vietoje vyks dail. M. Stankūnienės naujų tapybos ir grafikos kūrinių paroda. [eš.]

Margučio feljetono konkurso rankraščių prisiuntimo terminas baigėsi spalio 1 d. Feljetono konkurso laimėtojų paskelbimas, premijų įteikimas ir New Yorko Harmonijos koncertas bus spalio 17 d. Jaunimo centre.

Kun. Paulius Baltakis, OFM, lietuvių pranciškonų provincijolas, lapkričio 21 d. Chicagos Jaunimo centre skaitys paskaitą apie šv. Pranciškų. Šv. Pranciškaus gimimo 800 metų minėjimą rengia keletas draugijų.

LANKĖSI VIKTORAS KAPOČIUS

Vilniuje gyvenantis fotografas Viktoras Kapočius, kurio nuotraukas gana dažnai turi progos matyti ir Vieniybės skaitytojai šio laikraščio puslapiuose, privačiu pakvietimu atvykęs pora savaičių pavišėjo Chicagoje. Svečias iš Vilniaus atsivežė nemaža foto darbų su kuriais supažindino tautiečius Santaros-Šviesos suvažiavime. Iš Chicagos Kapočius išvyko į New Yorką, kuriame žada kiek ilgiau pabuvoti.

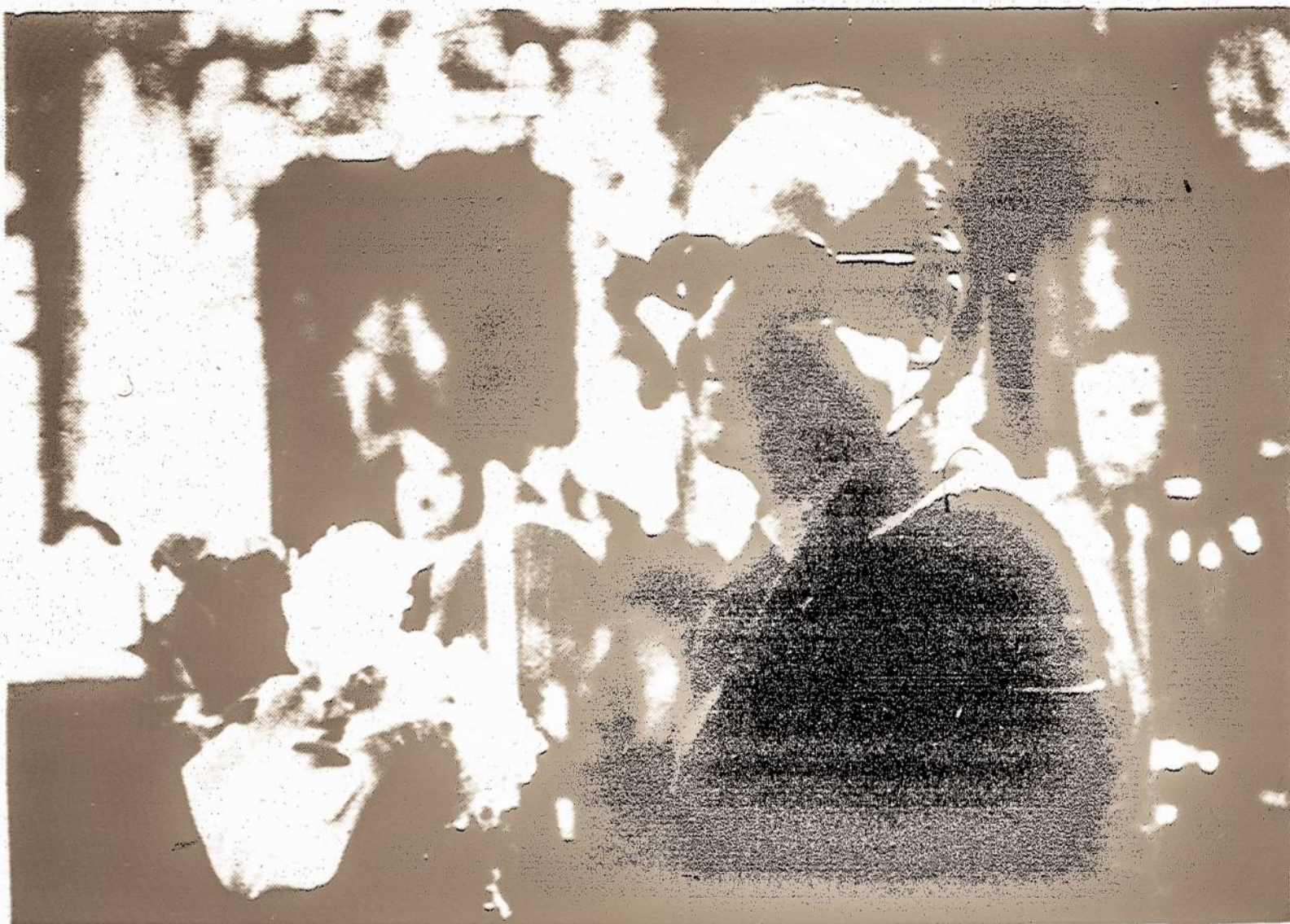
Vieniybė, 1982 m. rugsėjo 30 d.

Viktoras Šatas išrinktas nauju West Towns Realtors organizacijos prezidentu. Organizacijai priklauso nejudamų nuosavybių pardavėjai, gyveną Berwyn, Cicero, Forest View, Lyons, North Riverside ir Stickney miestuose.

Lietuvių Opera rengia ekskursiją laivu į Karibų jūrą. Kelionė užtruks vieną savaitę. Išplaukiama gruodžio 4 d. Kelionę tvarko American Travel Bureau.

Lietuvių Fondas savo jubiliejinį banketą rengia lapkričio 27 d. Jaunimo centre. Pradžią 7 val. vakare.

Antanas Adomėnas (tarp amerikiečių rašosi Van Reenan) Chicagos universiteto suaugusiųjų skyriuje dėstys anglų kalba kursą "Rusiškoji mintis nuo Kotrynos II iki Lenino", pirmadieniais nuo 1 iki 3:30 val. popiet. Valandos pritaikytos pensininkams ir nedirbantiems. Pirmoji kurso paskaita spalio 4 d., paskutinioji gruodžio 6 d. Paskaitų vieta—190 E. Delaware, prie Chicagos centro. Mokestis už kursą—\$110. Registruotis skambinant tel. 753-3137, prašant Office of Continuing Education. Ant. Adomėnas yra istorijos daktaras, Sandaros anglų kalbos skyriaus redaktorius.

Komp. Antanas Rekašius po savo autorinio koncerto mažojoje baroko saleje Vilniuje.

Rugsėjo pabaigoje į Ameriką paviešėti atvyko žymus Lietuvos kompozitorius Antanas Rekašius. Pirmiausia apsistojo Chicagoje.

Kompozitorius Rekašius gimęs 1928 m. Šis 1959 m. baigęs Lietuvos konservatorijos prof. J. Juzeviūno kompozicijos klasę vyras iki šių dienų jau spėjo palikti ryškias pėdas Lietuvos muzikiniame gyvenime.

Komp. Rekašiaus kūryba apims tris žanrines sritis: sceninę muziką (pažymėtini jo baletai—"Gestantis kryžius", "Aistros", opera-oratorija "Šviesos baladė"), kūrinius vaikams (dainų ir fortepioninių pjesių ciklai), o taip pat ir simfoninę bei instrumentinę kamerinę muziką.

Kaip teigia muzikologas Vytautas Landsbergis, pastarojoje srityje Rekašius pasireiškia kaip ryž-

JAV R.L.B-nės c.v. Liet. Tautiniuose namuose, Chicagoje, rugsėjo 4 d. viešai įteikė laimėjusiai Ramunei Tričytei \$1,000 stipendiją. Ji studijuoja žurnalistiką. Mecenatas pavardės neskelbia. Nuotraukoje: po įteikimo [iš kairės] dr. Vyt. Dargis, RLB c.v. pirm. SLA dr. kvotėjas E. Mikužiūtė, SLA išd., G. Lazauskas, Sandaros red. ir viduryje Ramunė Tričytė.

Nuotr. Al. Vaičio

ALTO SUVAŽIAVIMAS SPALIO 30-31

Amerikos Lietuvių Tarybos 42-antasis metinis suvažiavimas įvyks 1982 m. šeštadienį spalio 30 ir sekmadienį spalio 31 dienomis. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 South Kedzie Avenue, Chicago, Illinois 60629. Registracija—šeštadienį 8:30 val. ryto. Suvažiavimo pradžia 9 val. ryto.

Po suvažiavimo tuose pačiuose

Tautiniuose Namuose 8:00 val. vakare ruošiamas banketas. Bilietų kaina \$15.00 asmeniui. Malonėkite į banketą bilietus užsisakyti iš anksto, kreipdamiesi į centrą, 2606 West 63rd Street, Chicago, Illinois 60629, tel. 312/778-6900, arba į Kasperą Radvilą, tel. 312/737-5436.

Suvažiavimo darbotvarkė

1. Suvažiavimo atidarymas ir invokacija.
2. Prezidiumo, sekretoriato ir komisijų sudarymas.
3. Sveikinimai.
4. Tarybos narių patikrinimas ir mandatų komisijos pranešimas.
5. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos pranešimai.
6. Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos komisijų pranešimai.
7. Amerikos Lietuvių Tarybos atstovo Washingtono pranešimas.
8. Amerikos Lietuvių Tarybos išdo globėjų pranešimas.
9. Suvažiavimo dalyvių pasisakymai dėl pranešimų.
10. Pranešimų tvirtinimas.
11. Amerikos Lietuvių Tarybos skyrių atstovų pranešimai ir pasiūlymai.
12. Amerikos Lietuvių Tarybos ir valdybos sudarymas.
13. Klausimai ir sumanymai.
14. Rezoliucijų priėmimas.
15. Suvažiavimo uždarymas. Lietuvos Himnas.

Šeštadienį, spalio 30 d. Registracijos pradžia 8:30 val. ryto. Suvažiavimo pradžia 9 val. ryto. Bendri pietūs 1-2 val. p. p.

Vakare įvyks banketas Lietuvių Tautiniuose Namuose, 8:00 val.

Sekmadienį, spalio 31 d. Darbo posėdis nuo 11 val. ryto iki 2 val. p. p. (Šis darbo posėdis įvyks tik tuo atveju, jeigu nebus baigtas suvažiavimas šeštadienį.)

Kviečia:

Dr. Kazys Šidlauskas
Amerikos Lietuvių Tarybos
Pirmininkas

Gražvydas Lazauskas
Amerikos Lietuvių Tarybos
Sekretorius

tingas naujų kelių, naujoviškos muzikinės išraiškos tyrinėtojas.

Šiomet Vilniuje įvyko jo autorinis koncertas, o per Lietuvių Tarybinės muzikos festivalį nuskambėjo 1981 m. jo parašyta V-oji simfonija. Pagal Edmunda Gedgaudą, šis kūrinys toliau kristalizuoja Rekašiumi artimos teatrinės, ypač choreografinės pantominės išraiškos pradmenis.

Nemaža Rekašiaus muzikos yra įrašyta plokštelėse ir prieinama ir užsienyje gyvenantiems lietuviams.

1978 metais komp. Rekašiumi suteiktas Lietuvos respublikos nuspelnusio meno veikėjo vardas.

Pažymėtina, jog šiuo metu komp. A. Rekašius vieši Amerikoje. [eš.]

ISPŪDŽIAI IŠ SANTAROS - ŠVIESOS SUVAŽIAVIMO

Jau 29-ąjį kartą gražus būrys tautiečių rinkosi į metinį Santaros-Šviesos suvažiavimą Tabor Farmoje Michigano valstijoje. Šiame buvo rugsėjo 9-12 dienomis ir, kaip paprastai, pilnas visokių paskaitų, svarstymų, menininkų ir rašytojų pasirodymų, dailės parodų. Galima sakyti, jog programos įvairumu bei rimtumu, šis susibūrimas buvo pats įdomiausias lietuvių renginys šių metų laikotarpyje.

Vienas iš įdomesnių dalykų suvažiavime buvo konferencija V. Krėvės gimimo šimtmečiui paminėti. Tuo reikalu buvo padaryti trys pranešimai ir kas įdomu—visi moterų: Nijolės Martinaitytės, Ilonos Gražytės-Maziliauskienės ir Živilės Gimbutaitės. Pirmoji pažvelgė į Krėvės Dainą apie arą, diskutuodama garsų ir reikšmės ryšį. Maziliauskienė aptarė Raganiaus personažą, o pirmą kartą šių suvažiavimų istorijoje su pranešimu pasirodanti jaunoji Živilė Gimbutaitė diskutavo "Dangaus ir Žemės sūnus". Moderatore buvo Aušra Jurašienė.

Po šių paskaitų viena iš paskaitininkių, kuri kartu yra ir aktorė, N. Martinaitytė vaizdingai perdavė Vinco Krėvės "Pamišimą".

Apie lietuvių knygos reikalus iševijoje prabilo trys žmonės: kritikai Algirdas Antanaitis ir Kęstutis Keblys, moderuojant Liūtui Mockūnui. Pirmieji du atsakinėjo į moderatoriaus pateikiamus klausimus, užgriebiant įvairias lietuvišką knygą liečiančias aktualijas. Čia buvo ir savotiški balsavimai kurie parodė, jog salėje esančiųjų dauguma skaito ne iševijoje, bet Lietuvoje leidžiamas knygas.

Pats suvažiavimas buvo pradėtas vieno iš Santaros steigėjų—Vytauto Kavolio paskaita, pavadinta "Trys pavasariai lietuvių sąmoningumo istorijoje", įvykusioje ketvirtadienio popietėje. Ją sekė Geniaus Procutos pranešimas apie Holocaustą ir Lietuvą.

Šiame suvažiavime programos dalyvių daugumą sudarė moterys. Iš jų (be jau minėtų dalyvių Krėvės konferencijoje) pasirodė Marija Gimbutienė, Ina Navazel-skytė, Alina Staknienė, V. Kelertienė bei literatūros ir meno programų dalyvės.

Vaidas iš Santaros Šviesos suvažiavimo Tabor Farmoje Sodus, Mich. Dalyviai laisvalaikio metu šnekučiuojasi tarpusavyje. Ed. Šulaičio nuotr.

LITERATŪROS VAKARAS IR KONCERTAS

Atskirai paminėtinas literatūros vakaras, kuris buvo pradėtas V. Kelertienės padarytu naujos Iechoko Mero knygos "Saros" pristatymu (knygą išleido A. Mackaus knygų leidimo fondas). Po to naujų kūrinių paskaitė poetė Vitalija Bogutaitė. Tada pasirodė Europos atvykusi Egle Juodvalkė, kuri irgi prisistatė su savo poezija. Pabaigai išėjo rež. Jonas Jurašas, anksčiau reiškęsis Lietuvoje, o pasitraukęs į Vakarus, išimtinai besirodantis amerikiečių teatru scenose. Jis čia nupasakojo jo vėliausiai statyto veikalo "Zeks" turinį, perskaitydamas kai kurias ištraukas iš to veikalo.

Literatūros vakarą sekė iš Bostono atvykusios solistės Marytės Bizinkauskaitės rečitalis, kuriame, akompanuojant Alvydui Vasaičiui, ji pateikė pasaulinio garso kompozitorių, o taip pat ir lietuvių kūrinių.

Šeštadienio vakaras buvo pratęstas iki po vidurnakčio, nes dar įvyko amerikiečio dailininko Stephen Anaya pranešimas apie savo išpūdžius iš vienerių metų viešnagės Vilniuje, kur jis viešėjo kartu su savo žmona lietuvaite. Pranešėjas su nepaprastu išijautimu kalbėjo apie Lietuvos dailininkus, jų aukštus pasiekimus ir parodė

29-me Santaros-Šviesos suvažiavime Sodus, Mich. pertraukų metu. Ed. Šulaičio nuotraukoje matomi dr. Vyt. Kavolis, Vienybės red. kolektyvo narė Demie Jonaitis, neseniai iš Vilmiaus universitete studijų sugrįžusi Ramutė Plioplytė, akt. Nijolė Martinaitytė ir kt.

Dalis Santaros-Šviesos suvažiavimo dalyvių sekmadienį po visų paskaitų. Pirmoje eilėje matyti: Demie Jonaitiene, rez. Jonas Jurašas, dr. Jonas Valaitis, Vytautas Vepštas, Nijolė Martinaitytė ir kt. Ed. Šulaičio nuotr.

jų darbus skaidrėse. Pažymėjo, kad Lietuvoje buvo surengta ir jo kūrybos paroda. Iš Lietuvos jis atsivežęs nemaža grafikos darbų, kuriuos su savo kūrinių buvo išstatęs bendroje parodoje, vykusioje suvažiavimo dienomis paskaitų salėje. Pranešė, jog dabar yra numatęs surengti kilnojama Lietuvos grafikų parodą, kuri pradžioje turėtų įvykti Kalifornijoje, o po to būtų perkelta Chicagon ir kitur.

Tabor Farmos savininkas Valdas Adamkus, kuris pakvietė visus į sekančiais metais būsimą 30-ąjį suvažiavimą. Pabaigoje nuskambėjo Lietuvos Himno garsai.

Pažymėtina, jog šiame nedalyvavo jokia įžymesnė figūra, tačiau susidomėjimas suvažiavimu buvo vistiek nemažas. Šeštadienio vakare čia sugužėjo apie porą šimtų žmonių, nors ketvirtadienį po pietų jų matėsi mažiau negu penktadalis to skaičiaus. E. Šulaitis

NAUJOS KNYGOS

Vilkaviškio vyskupija

Jau išėjo iš spaudos Broniaus Kviklio paruoštos serijos "Lietuvos bažnyčios"—II tomas, Vilkaviškio vyskupija. 480 psl., daug iliustracijų. Knygoje aprašomos visos Vilkaviškio vyskupijos bažnyčios ir svarbesnės koplyčios.

Pirmasis tos serijos tomas, išėjęs anksčiau, buvo skirtas Telšių vyskupijai.

Apie Balį Dvarioną

Lietuvoje knygų lentynose pasirodė 351 psl. knyga apie kompozitorių ir dirigentą Balį Dvarioną. Knygos iniciatorius ir sudarytojas—meno mokslų daktaras, valstybinės konservatorijos profesorius Juozas Gaudrimas. Tas pats autorius apie Dvarioną buvo sudaręs knygą 1960 m. Tačiau ši knyga yra daug išsamesnė, apimanti Dvariono muzikinę kūrybą, estetines pažiūras, nušviečianti Dvariono kaip žmogaus ir menininko asmenybės brožuus.

Knygoje rašo pats jos sudarytojas J. Gaudrimas, K. Jasinskas, R. Kašponis, J. Vyliūtė, G. Želvis. Po to stambia vieta knygoje užima Dvariono rašiniai ir laiškai. Paskutiniame jos skyriuje atspausdinti Dvariono dukters Aldonos ir sūnaus Jurgio ir buvusių mokinių ir pianistų atsiminimai. Menotyrininkė dr. Jadvyga Čiurlionytė pasakoja apie Leipzigą kartu praleistus metus. Ten ji kartu su Dvarionu mokėsi pas tuos pačius pedagogus ir lankė tas pačias paskaitas bei koncertus.

SUVAŽIAVIMO UŽDARYMAS

Beje, suvažiavimo metu penktadienį buvo įdomus simpoziumas tema "Lietuvių tauta XX-am amžiui baigiantis", kuriame savo mintis pateikė Mykolas Drunga, Romas Misiūnas, Romas Sakadolskis ir Donatas Šatas.

Paskutinę suvažiavimo paskaitą sekmadienį prieš pietus skaitė newjorkietė Alina Staknienė, pažvelgusi į Lietuvoje gyvenantį lituanistą ir literatūros kritiką Albertą Zalatoriu. Iš jos pranešimo buvo galima susidaryti vaizdą, jog paskaitininkė plačiai domisi dabartine Lietuvos literatūra, jos kritikais. Gausios citatos iš Lietuvos spaudos bei knygų nupiešė A. Zalatoriaus, kaip lituanisto bei kritiko paveikslą.

Baigiantis suvažiavimui prabilo

NAUJOJI KALĖDINIŲ GIESMIŲ PLOKSTELĖ

D. N. BALTRUKONIS

Birželio 26-27 dienomis Montrea-lio lietuviai atžymėjo kitą istorinę gairę mūsų kultūriniame gyvenime.

Vadovaujant jaunam, energingam ir gabiam muzikui bei kompozitoriui Aleksandriui Stankevičiui, jo naujai sudarytas Montrealio Lietuvių Choras suspėjo per trumpą laiką pasiruošti ir magnetofono juoston įrašyti visą eilę lietuviškų tradicinių ir visiškai naujų kalėdinių giesmių. O jų įrašyta iš viso net 14.

Tenka su malonumu konstatuoti, jog šio įrašo idėja jos realizavimas, imant omenin pačių dainininkų suverbavimą iš dviejų chorų (Aušros Vartų Parapijos veteranų ir jaunųjų "Pavasario" choro mergaičių) buvo ivykdyta šio jaunojo maestro asmeniškai iniciatyva. Kitas idomus siurprizas,—kad iš tų 14-os įrašytų dalykų—3 buvo jo paties kūriniai, prie kurių aš norėčiau čia truputį stabtelėti.

Repetuojant, daugeliui mūsų jie atrodė pernelyg komiški ir lengvabūdžiai. Tačiau, kai susirinkome visi bendroms repeticijoms ir, 'Marko' įrašų studijon didžiajam egzaminui,—viskas pasirodė visai kitokioje šviesoje. Tai gana naujiški dalykai, sukurti šiolaiškinės muzikos motyvais.

Pirmasis jo kūrinys 'Angelų Balsai'—tai lyg kažkur iš kosmoso atskridusių garsų mišinys, palydimas visų keturių mišraus choro balsų harmonijos. Tai giesmė ištiesai be žodžių. Tikrai stebėtina kompozicija.

Antrasis kūrinys—"Linksmų Kalėdų"—vėl imantrus kalėdinių sveikinimų montažas aštuoniomis kalbomis. Pradedama lietuviškai—Linksmų Kalėdų, sekamų Merry Christmas, Joyeux Noel, Buono Natale, Froehliches Weihnachten—Felices Navidades-Feliz Natal ir užbaigiama su lenkišku-Wesolych Świąt. Pati kompozicija pradedama visų 4 balsų vokalniais varpais, kuriems nuaidėjus, gana sm. riu tempu visi 4 balsai sugaudžia -Linksmų Kalėdų, Merry Christmas ir t. t. Baigus šį epizodą, vėl nuskamba vokalniai varpai ir šiems nutilus, vėl kartoja—Linksmų Kalėdų etc. keletą kartų, kol viskas užsibaigia ir pradingsta pianisime. Tai bene geriausiai pavykęs jaunajam kompozitoriui kalėdinių temų kūrinys.

Trečias ir paskutinis Aleksandro kūrinys—"Laukiame su Viltim". Čia moterų balsai pratešiamai kartoja "Sveikiname, sveikiname..." Tuo tarpu vyrų balsai unisonu kartoja "Su šventom Kalėdom, su šventom Kalėdom" kol viskas baigiama kalėdinių sveikinimų šūksniais. Visi 3 kūriniai perdėm naujos, moderniškios dvasios, tačiau labai atitinkantys kalėdinę atmosferą.

Pats juostos įrašymas prademas lietuviškosios muzikos klasiko J. Naujaliao kūrinium "Tyliąją Naktį" (A. Stankevičiaus aranžavimas). Toliau girdime M. Petrausko—

Naujas Montrealio Lietuvių Choras, vadovaujamas kompozitoriaus Aleksandro Stankevičiaus.

"Skubinkit, Piemenys", J. Siniaus—"Nakties Tyloje", R. Gruberio—"Tyli Naktis", J. Švedo—"Berneliai, Kelkit". A. Aleksio—"Ateikit Vaikeliai", J. Bertulio—"Iš padangių tolimųjų". Įrašai užbaigiami su J. Naujaliao "Linksmą giesmę".

Juostos įrašymas truko 2 dienas, po 6 valandas kiekvieną.

Klausantis šios plokštekės kuri turėtų būti užbaigta prieš 1982 m. spalio mėnesį čia Montreauly ivykstančias 27-sias Kanados Lietuvių Dienas bus galima išvaizduoti kiek pasišventimo sudėjo visi šio choro dalyviai įamžindami šį kultūrinį įvykį. Garbė jiems visiems pradedant žilagalviais veteranais ir baigiant jaunosiomis "Pavasario" choro mergaitėmis. Tai buvo tikrai darnus bendravimas dviejų kartų dainininkų, davęs ši puikų kultūrinį-istorinį paminklą, kurio nei laiko rūdys nei gamtos negandos neįstengs sunaikinti.

Baigiant, norisi pridurti, jog jaunasis muzikas Aleksandras Stankevičius-Stankė yra Montreauly gimęs, žymaus knygu leidėjo Aloyzo Stankevičiaus sūnus. Iš jo galima tikėtis daug didžių dalykų. Tenka pabrėžti, kad šis jo naujai sudarytasis choras jau spėjo puikiai atestuotis, laimėdamas etninį chorų dainavimo čempionatą—Quebeke. Dabar laukiama visos Kanados chorinio dainavimo rungtynių rezultato, į kurias šis choras, po Quebeke laimėto čempionato—taipgi įsijungė.

Visa tai rodo jaunojo muziko Aleksandro Stankevičiaus nepaprastą dinamizmą, kūringumą ir didį entuziazmą lietuviškajai muzikai bei kultūrai.

Telieka tik jaunajam muzikui, kuris, tarp kitko, yra žymiojo Montrealio lietuvių vyrų okteto vadovas, palinkėti—pirmyn į plačiasias meno erdves,—pirmyn į Parnasą!!!

NAUJOJI KOMP. GORBULSKIO KŪRYBA

Iš Lietuvos per tolimą Atlantą atkeliavo Gimtinės Aidai. Ir nepaprasti aidai, bet tokiu vardu pavadintas Benjamino Gorbulskio sukurtų dainų plokštelių albumas. Plokštelių albumo applanke matome patį dainų autorių parimusį gražiame lietuviškame peisaže, bemažantį gal apie naujus taktus, posmus, kūrinius.

Pirmasis šios plokštelės tiražas—du tūkstančiai buvo išgraibstyti per savaitę laiko. Lengvosios muzikos mėgėjai Lietuvoje ir vienas kitas šiame krašte jau gali pasigrožėti naujais komp. Gorbulskio kūriniais.

Nemaža dalis Gorbulskio muzikai parinktu tekstų yra labai patriotiški, kokių čia iševijoje ne labai beturime. Todėl kai kurie Amerikoje ją girdėję (žinoma, "reorgiško" sukirpimo žmonės) jau spėjo sugalvoti "tiesą"—plokštelių albumas yra "specialiai" iševiams paruoštas...

Beje, šią plokštelę įdainavo vokalinių kvartetas (L. Petročerko, A. Stasiūnaitė, G. Alfimovas, L. Vilkončius ir solistai vokalistai—J. Miščiukaitė, V. Malinauskas.

Pats komp. Gorbulskis rugsėjo mėn. pradžioje išvyksta dviejų mėnesių atostogoms į V. Vokietiją, o lapkričio mėnesį jau pradės rekvorduoti naują plokštelę, kurią šį kartą įdainuos vaikų ansambliui—Ažuoliukas ir Liepaitės.

Šie metai Gorbulskiui buvo tikrai darbingi. Be jau minėto plokštelių albumo (viso 18 dainų) išleidimo, balandžio 4 d. Kauno muzikiniame teatre įvyko jo operetės "Adomas nenori būti Adomu" premjera. Kaip pats kompozitorius mums rašo, šį veikalą pavadino ne "operete", bet "muzikiniu paradoksu" ir dėl to muzikologai tegu aiškinasi. Iki sezono uždarymo (gegužės 9 d.) Kaune buvo 8 spektakliai ir visiems bilietai buvo

išparduoti. O rudenį kūrinių numatoma demonstruoti Vilniuje.

Balandžio pabaigoje komp. Gorbulskis užbaigė baletą vaikams partitūrą, turinčią 450 puslapių. Baletas sukurtas K. Kubilinsko pasakų motyvais ir vadinasi "Mikės nuotykis". Baletas jau priimtas pastatymui Vilniaus Operos ir Baletų teatre 1983 metų sezono. Šis baletas yra komp. Gorbulskio jau 750-as kūrinys!

Iškiliu kontroversijai dėl komp. Gorbulskio (ir kitų dviejų kompozitorių) kūrinių atlikimo Clevelande, su kai kuriais atsiliepiamais spaudoje supažindiname komp. Gorbulskį ir paprašėme ir jo nuomonės šiuo reikalu. Štai, kaip kompozitorius reagavo:

"Man labai smagu, kad esu dar minimas ypač spaudoje, vadinasi, vertas dėmesio. Jokių 'uždavinių' įvykdymų niekada neturėjau—yra tik noras ir butinybė savo kuryba pasidalinti. Dainas kuriu ne sau, o jeigu žmogui tas atneša minutėlei džiaugsmo (kuriu tarp kito ne tiek daug)—esu laimingas... Be to, norisi apkelti visą pasaulį... ir gyventi namuose. Gaila, kad negaliu atvirai padiskutuoti su savo 'priešais' (jeigu iš viso yra su kuo!). Svarbu—darbą dirbti, o pletkai ir 'blusinėjimais'—turgaus bobų darbas".

Iš savo pusės komp. Gorbulskiui linkime sėkmingų atostogų V. Vokietijoje ir laukiame jo naujų kūrinių bei plokštelių! [eš.]

TELEVIZIJOJE APIE LIETUVĄ

Rugsėjo 8 dieną Britų televizijoje ITW buvo rodomas sovietų propagandinis filmas apie Lietuvą.

Specialiai užsieniui pagamintas filmas, kurio rodymas užtruko 50 min., pavaizdavo "laimingą" Lietuvą, kuri 1940 m. buvo įjungta be referendumo į Sov. Sąjungą.

"Grandinėlė" from Cleveland, Ohio to perform in New York Nov. 7th

Lithuanian Folk Dance Ensemble from Cleveland will perform in New York Sunday, November 7, 2:30 pm at the Richmond Hill High School, 89-30 114 St., Richmond Hill, N. Y. The program entitled "Nuo Sudauztinio iki Kupolinio" differs from previous performances. It is not merely a performance of the Lithuanian dance, but also a look at its history and evolution from the simple form of village entertainment to rehearsed stage presentations.

Until the 1930's, the folk dance remained in the villages as a simple form of entertainment. In 1935, the Lithuanian government received an invitation to participate at the International Folk Dance Festival in London. A group of university students was assembled and sent to London as representatives of the Lithuanian folk dance. On July 18, 1935 the London Times gave Lithuanians the highest recognition for the most interesting dance at the festival. The dance was "Blezdingėlė". This international recognition sparked a renewed interest in folk dancing. Educators began to search the villages for forgotten treasures. Existing dances were recorded and used in schools and universities as teaching material. Folk dance groups were formed. The teachers added their own innovations to the original versions of the dances, and presented them in stage performances. This was the beginning of the choreographed folk dance.

By presenting on stage and at festivals carefully researched and rehearsed performances, the Grandinėlė Lithuanian folk dancers seek to preserve their ethnic traditions and enrich the lives of other people.

Founded by Liudas Sagys in 1953, the ensemble performs tradi-

tional and choreographed folk dances revealing moments of Lithuanian heritage and traditions. These performances are enhanced by handwoven, richly colored national costumes.

The group has appeared in many cities in the United States and Canada, and has toured Europe, South America and Australia. In January 1982 Kent State University Television services filmed a performance by Grandinėlė for showings on PBS stations.

Grandinėlė is a non-professional, non-profit organization, consisting mostly of high school and college students. Its founder and lifelong director, Liudas Sagys, who began his studies in the folk dance field as a member of the National Folk Dance Ensemble in Lithuania, is assisted by Rita Kliorys, a young and talented musician.

The November 7th performance by Grandinėlė in New York is presented by the Lithuanian World Review Radio. Tickets to the Grandinėlė performance may be purchased by mail. Cost—\$9.00 per ticket. All seats are reserved. Please mail a check or money order and stamped, self-addressed envelope to the Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N. Y. 11364.

Juozas Kapočius, Alliance member and publisher of the Lithuanian Encyclopedia in Boston, is planning to publish a second supplementary volume—Volume XXXVII in the series *Lietuvių Enciklopedija*. The first supplementary volume appeared in 1969. The new volume will contain updated achievements, projects and names which have recently come to the forefront in the Lithuanian communities throughout the world.

Australians Investigate Soviet Agents

The Australian Federal Government is investigating charges that Soviet agents, visiting in Australia have been conducting a "terror and extortion campaign on refugees from the Baltic States". A report on this development ("Soviets in Terror Campaign") appeared in the *Australasian Express* (London, April 20, 1982).

The Australian federal authorities have been told the name of a Soviet agent who, posing as a bona fide visitor, recently entered Australia with a list of names of refugees from the Baltic States. It is claimed that the agent, assisted by Soviet diplomatic staff, contacted Baltic refugees in Melbourne, Adelaide and Sydney and demanded substantial sums of money to "help" relatives living behind the Iron Curtain.

According to the *Australasian Express*, some refugees quietly paid out thousands of dollars or made new wills favoring residents of the Soviet Union. Others who refused to do so are said to have been harassed or intimidated with threats of reprisals against their relatives and friends.

The *Australasian Express* says that one of the Soviet agents who visited Australia in December 1981

is Mrs. Genovaitė Valinskienė (Valinskas), a Lithuanian. The newspaper cites experts on Soviet affairs who believe that as a direct result of "failing harvests, trade boycotts imposed because of the hostilities in Afghanistan and Poland, and other sanctions", the Soviet Union has been forced to use any means at its disposal to obtain foreign currency. Accordingly, the experts say, the Soviet Union has established a bureaucratic machinery through which financial "gifts" and funds from deceased estates can be sent back to the Soviet Union.

Similar activities have been going on in the United States on a much larger scale for a number of years. Soviet officials of Lithuanian origin who are stationed in the United States are interested not only in legacies but also in ideological proselytizing and espionage. One of their functions is to act as "cheerleaders" to the aging and rapidly dwindling group of American Lithuanians who are loyal to Moscow. But their main effort is directed at the strongly anti-Communist American Lithuanian community, particularly its intellectual and artistic segment.

Fantasy and Facts Concerning Amber

The Fantasy:

There are several legends concerning the origin of Lithuanian Amber. One such legend is as follows:

Long, long ago near the shores of the Baltic Sea there lived three beautiful Lithuanian maidens. One hot summer day, while bathing in the Baltic waters, the three maidens were noticed by the mighty King of the Seas. Their beauty so enchanted the King that he had them captured and brought to his Castle of Amber at the bottom of the Baltic Sea.

He was so overcome by their beauty that he desired to marry all three maidens. They rejected him, replying that it was unlawful for a man to have more than one wife. This outraged the King and in his anger he had them thrown into the dungeon of the beautiful Castle of Amber.

After grieving and pleading for several days, the maidens cried out to Perkūnas, the King of Thunder, the Chief Lithuanian Deity. When Perkūnas heard their cries, he showed his wrath by sending bolts of lightning to destroy the magnificent Castle of Amber.

To this day, fragments from the Castle of Amber can still be found along the Lithuanian Coast.

The Facts:

Amber, also termed "Lithuania's Gold," was originally, 60-70 million years ago, pine tree sap. Great pine forests were buried under

tons of water when the earth's surface changed. Pressure, temperature and time crystallized the sap into semi-precious gems. Eventually, the tide deposited chunks of amber onto the shores of the Baltic Sea, mainly on the coast of Lithuania. Amber has been greatly valued for ages. Skillful Lithuanian artisans created striking jewelry from amber. Although the more familiar shades of amber are yellow and brown, it can also be black, red, orange or milky white. Some amber is opaque, some clear.

Last year Antanas Vanagas was raised to the rank of full colonel in the U. S. Air Force. He is the chief administrative officer for military contracts in the Van Nuys, Cal. area. Colonel Vanagas joined the U. S. Air Force in 1960 and distinguished himself in Vietnam in 1936-1964, earning the Distinguished Flying Cross and Purple Heart. He holds a master's degree in business administration from the University of Hawaii. He speaks and reads fluent Lithuanian.

The Boston Globe in an article published January 26, 1982, speaks about the popular actor Ed Asner. Mr. Asner, the new Screen Actors Guild president and star of the popular TV series *Lou Grant* is a "... son of a Lithuanian immigrant, who has, indeed, succeeded in his chosen field."

MOTERYS

Demie Jonaitis iš New Yorko ir Birutė Zalatorienė iš Berwyn, Ill., susitinka Santaros-Sviesos suvažiavime Tabor Farmoje.

Ed. Šulaičio nuotr.

Marija Noreikienė, LMK Federacijos pirmininkė, rugsėjo 10 išvyko į Vokietiją pas savo dukrą Rūtą ir žentą į Giessen. Jos žentas universitete dėsto lingvistiką. M. Noreikienė lankėsi Vasario 16 gimnazijoje, pasikalbėjo su jos direktorium A. Šmitu. LMKF regiono pirmininkė E. Lucienė suorganizavo susitikimą su klubų pirmininkėm. Vokietijoje veikia LMKF 8 klubai.

Elena Vasyliūnienė Cambridge, Mass., viešojoje bibliotekoje rugsėjo 13-27 d. buvo išstačiusi 10 savo paveikslų. Parodą daugiausia lankė amerikiečiai. Biblioteka atspausdino brošiūrėlę su autorės biografine mis žiniomis.

Bostono LMF klubo susirinkime rugsėjo 18 d. buvo perrinkta buvusi valdyba ateinantiems metams. Pirmininke yra E. Vasyliūnienė, vicepirm. I. Rasienė, šekr. J. Ulpaitė ir narė M. Lendraitienė.

Aurelijos Balaišienės, clevelandietės rašytojos ir žurnalistės novelių knyga "Susitikimas pamary" išleista "Vilties" leidyklos. Knygoje aštuonios novelės. Kietais viršeliais, su Jūratės Balašaitytės-Salerno piešiniu. Pagal tos pačios autorės Balaišaitienės parašytą libretą Aloyzo Jurgučio sukurtasis muzikos veikalas "Vilniaus pilies pasaka" Dainavos ansamblio statomas spalio 30-31 d. Chicagoje, Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

Irena Kriaučeliūnienė rugsėjo 17 d. Jaunimo centre Chicagoje vakaroneje papasakojo savo išpūdžius iš kelionės po Europą ir parodė skaidres. Ji Europoje lankėsi su dukra Jolita.

Dr. M. Stankus-Saulaitė rugsėjo 24 d. Jaunimo centre Chicagoje aptarė Jurgio Jankaus premijuotą knygą "Paparčio žiedas". Tą knygą premijavo JAV LB Kultūros Taryba.

Jadvyga Kregždienė rugsėjo 21 d. įvykusiame Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyriaus susirinkime, Kultūros židinyje, pademonstravo atvirukų ir paveikslų kūrimą, klijuojant gėles ir lapus.

Vienybė, 1982 m. rugsėjo 30 d.

Gražutė Šlapelytė-Sirutienė, vilnietė lituanistė, Santa Monica Lietuvių Bendruomenės apylinkės rudens kultūrinėje popietėje spalio 10 d. skaitys paskaitą Vilniaus tema ir rodyt menų paminklų skaidres. Ją papildys istorikas dr. Vincas Trumpa, mesdamas platesnį žvilgsnį į miesto praeitį.

Dalia Sruogaitė-Bylaitienė vadovaus Vinco Krėvės 100 metų gimimo sukakties minėjime Chicagoje lapkričio 12 d. Minėjimą rengia Dzūkų draugija.

Dail. Giedrės Žumbakienės darbų paroda spalio 8-24 d. vyks Chicago Jaunimo centre.

Dr. G. E. Kazokienė paruošė ir vadovavo Tautos šventės minėjimo programai Sydnėjaus Lietuvių namuose. Pagrindinį dėmesį ji skyrė ne istoriniams įvykiams, bet lietuvių tautos dvasiai, prasiveržusiai liaudies dainomis, kompozitorių, rašytojų bei dailininkų kūryba.

MIRĖ A. DVARIONIENĖ

Rugpjūčio mėn. Lietuvoje mirė valstybinės konservatorijos dėstytoja Aldona Dvarionienė. Ji buvo ilgą laiką fortepijono katedros dėstytoja, pianistės Aldonos Dvarionaitės ir smuikininko, konservatorijos docento Jurgio Dvariono motina.

APSIGYVENS VOKIETIJOJE

Nelė Paltinienė, viena iš populiariausių Lietuvos estrados dainininkių, kartu su savo vyru—estradinio ansamblio "Kopų balsai" vadovu Arvydu Paltinu, išvyko nuolatiniam apsigyvenimui į V. Vokietiją. Čia gyvena Nelės Paltinienės, kuri savo kilme yra ukrainietė, tėvai.

IEŠKO DRAUGO

Viengungė moteris nori susirašinėti vedybų tikslu su rimtu vyriškiu, nejaunesniu kaip 58 metų amžiaus. Galima rašyti šiuo adresu—Viengungė, 4436 S. Washenaw Ave., Chicago, Il. 60632. [Sk.]

VIEŠNIA IŠ LIETUVOS VOKIETIJOJE

Vak. Vokietijoje viešėjo atvykusi iš Lietuvos, buv. Valstybės teatro—dramos aktorė Teofilė Vaičiūnienė, Petro Vaičiūno, poeto ir dramaturgo našlė.

Toronto universiteto dėstytojų sąrašė tėra vienintelė lietuviška pavardė, būtent, Jura Sesus (Jūra Šeškutė), filologė. Sąrašas yra išspausdintas leidinyje "School of Continuing Studies University of Toronto 1982-83".

MERGAITĖS ŽAIDŽIA FUTBOLĄ

Chicagos "Lituanicos" futbolo klubo mergaičių komanda baigė ketvirtąjį futbolo-soccer pirmenybių sezoną. Baigiamąsias rungtynes žaidė prieš vokiečių Real F. C. komandą. Rungtynės baigėsi 4:4. Įvarčius pelnė M. Jankauskaitė, Loreta Martinkutė ir T. Walsch.

Iš sužaistų pirmenybėse 16 rungtynių "Lituanicos" mergaičių komanda laimėjo 5, sužaidė lygiomis 5 ir pralaimėjo 6. Tarp 9 komandų užėmė ketvirtą vietą.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ANSAMBLIS IŠ CLEVELANDO GRANDINĖLĖ

atvyksta į New Yorką sekmadienį, LAPKRIČIO 7 D. ir pasirodys su lietuviškų tautinių šokių istorinės raidos programa "Nuo Sudaužtinio iki Kupolinio". Šokiai bus palydimi Grandinėlės orkestro ir pailustruoti skaidrėmis.

Programoje dalyvauja ir iškilioji solistė mezzo-sopranas

Aldona Stempuzienė-Švedienė

Programa yra aukšto meninio lygio, puikiai pristato lietuvišką tautinį šokį, ir todėl rekomenduotina ir kitataučiams. Garbės svečių-kitataučių pakvietimus tvarko Daiva Kezienė ir Rima Mironienė.

GRANDINĖLĖS VADOVAS—LIUDAS SAGYS ADMINISTRATORĖ—ALEKSANDRA SAGIENĖ MUZIKOS VADOVĖ—RITA KLORIENĖ

Programa bus RICHMOND HILL HIGH SCHOOL SALEJE, 89-30 114 ST., RICHMOND HILL, N. Y. [Įėjimas iš 113 gatvės]. Salės talpa—1,200 vietų.

PRADŽIA 2 VAL. 30 MIN. KAINA—\$9.00 SUAUGUSIEMS PUNKTUALIAI \$5.00 VAIKAMS IKI 12 METŲ

Po programos 5 val. 30 min. Kultūros Židinyje. 361 Highland Blvd., Brooklyne bus Grandinėlės pagerbimas—pobūvis. Visuomenė kviečiama. Karšti pietūs ir kilnūs gėrimai. Šeiminkė—Eugenija Kezienė. Pilna kaina—\$12.00. Bilietus privaloma įsigyti iš anksto, neveliau lapkričio 1 d. Laisvės Žiburio raštinėje arba pas platintojus.

Koncerto salėje visos vietos yra numeruotos. Bilietus galima įsigyti paštu, prisiunčiant sau adresuotą su pašto ženklų voką ir atitinkamai sumai čekį Lithuanian Radio Club, 217-25 54 Ave., Bayside, N. Y. 11364.

PLATINTOJAI:

New Jersey: Point Pleasant, Kearny—B. P. Macijauskai (201) 998-6797

Paterson—K. Praleika (201) 256-5224

Newark, Elizabeth, Linden—D. Didžbalienė (201) 925-4761

Pennsylvania: Philadelphia—G. Mironas (215) 457-2293

Shenandoah slėnis—kun. A. Bartkus (717) 874-0842

Connecticut: Hartford, New Britain—L. Kapeckas (203) 247-6476

Waterbury—V. Vaitkus (Spauda) (203) 756-5173

Bridgeport—T. Trainis (203) 372-8818

Massachusetts: Boston—G. G. Ivaška (617) 288-9326

Dorchester—V. Jurgėla (616) 268-1108

Worcester—E. Meilus (617) 852-3665

Washington, Baltimore: V. Gureckienė (301) 839-3376

New York:

J. Adomėnas 497-5212

N. P. Baltrulionis AX 7-0991

A. Diržys 296-7385

Z. Jurienė 441-7831

E. Kezienė 296-0798

R. Kezys 769-3300, 229-9134

K. Kudirkienė 235-0724

B. V. Labutis VI 7-5550

M. Šalinskienė 296-2244

V. Vašikauskas V. 7-1286

Del transportacijos autobusais prašome kreiptis į sekančius asmenis:

Maspeth, N. Y.—J. Adomėnas

Kearny, Newark, Elizabeth, Linden—D. Didžbalienė

Paterson, N. J.—K. Praleika

Hartford, New Britain, Conn.—L. Kapeckas

Philadelphia, Pa.—G. Mironas

Boston, Mass.—G. Ivaška, V. Jurgėla

Visus atsilankyti kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

LIETUVIAMS TRYS AUKSO MEDALIAI

Neseniai Kolumbijoje pasibaigusių pasaulio vyrų krepšinio pirmenybės buvo reikšmingos ir lietuviams. Meisterio vardą laimėjus Sov. Sąjungos rinktinėi, pasaulio nugalėtojų medaliais pasipuošė ir trys lietuviai—Kauno Žalgirio žaidėjai—Valdas Chomičius, Sergėjus Jovaiša ir Arvydas Sabonis. Sov. Sąjungos rinktinės eilėse buvo ir vienas latvis (V. Valters) bei estis (H. Enden), taigi net 5 pabaltiečiai gavo pasaulio pirmenybių aukso medalius.

Baigminė kova suvedė Sov. Sąjungą ir JAV. Amerikiečiai, kaip paprastai čia atvykę su antraeile komanda, pasirodė gana menkai. Jie pradžioje suklypo prieš Ispaniją (99-109), tačiau po to atsigavo ir pasiekė finalą. Pažymėtinas jų laimėjimas pirmame žaidime prieš Sov. Sąjungą, kuriame iškovojo 99-93 pergalę. Šis pralaimėjimas sovietų komandai vistiek užtikrino teisę žaisti finale, tačiau išgelbėjo juos nuo žaidimo prieš jugoslavus, kurių sovietai labiau bijojosi negu amerikiečių.

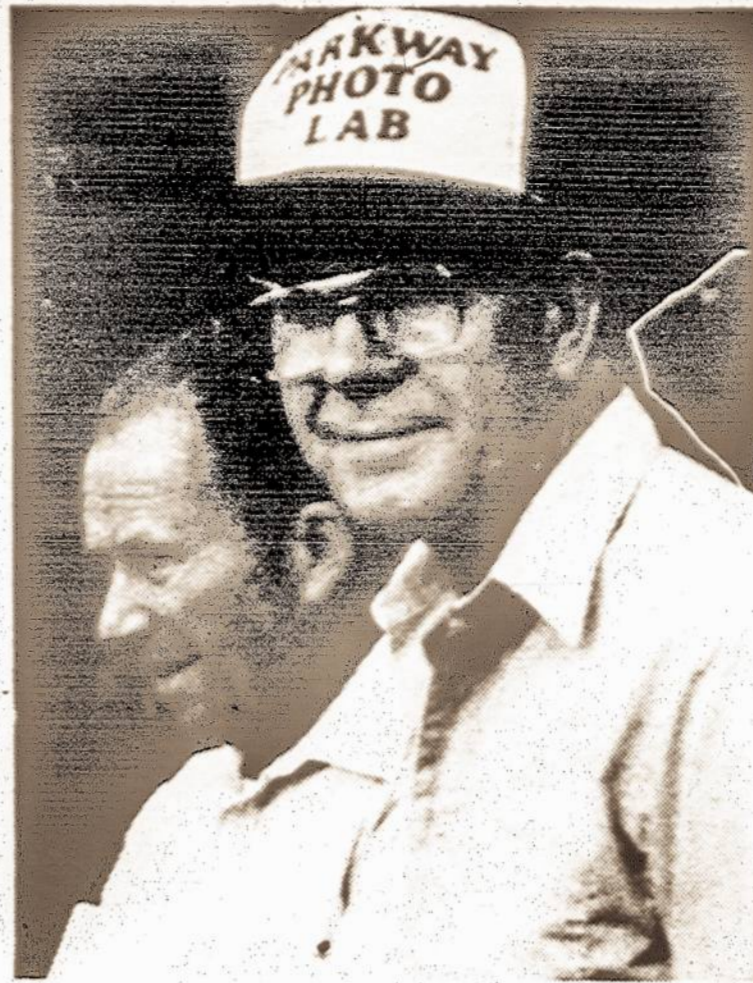
Kaip mums pasakojo šias pirmenybes stebėjęs Raimundas Mieželis (jis po šių pirmenybių vėl grįžo gyventi į Chicago), sovietų treneris pats "sukombinavo" pralaimėjimą prieš amerikiečius, pradžioje išleisdamas antrąjį penketuką, o vėliau liepęs savo žaidėjams per daug nesistengti. Tą pabrėžė ir

patys žaidėjai, kuomet po rungtynių Kolumbijos lietuviai (įskaitant ir iš Amerikos ten nuvykusį Rimą Gašką) buvo susitikę su Sov. Sąjungos rinktinėje žaidžiančiais lietuviais.

Atrodo, kad šis "manevras" buvo protingas, nes finale vėl žaidžiant prieš amerikiečius, Sov. Sąjungos rinktinė sugriebė pergalę, nors ir gana sunkią 95-94. Amerikiečiai paskutinėse sekundėse turėjo kamuolį, bet Marquette universiteto žaidėjas G. Rivers metė ir prametė.

Šių pirmenybių žvaigždė buvo lietuvis Valdas Chomičius, kuris pateko į neoficialios pasaulio rinktinės pirmąjį penketuką. Del ligos (sutinusios kojos) jis negalėjo žaisti finalines rungtynes, tačiau iki finalo (per 8 rungtynes) jis surinko savo komandai daugiausia taškų—121. Gerai žaidė ir Sergėjus Jovaiša, o jaunas—17 metų amžiaus milžinas Arvydas Sabonis (jauniausias šių pasaulio pirmenybių dalyvis) gerai sužaidė mažiau reikšmingose rungtynėse ir užsitikrino vietą Sov. Sąjungos rinktinėje. Taip pat pažymėtinas ir Kanados rinktinės žaidėjas Leonas Rautinė (motina lietuvė, tėvas—latvis), kuris Kanadai surinko daugiausiai taškų (124).

Beje, lietuvius krepšininkus bus proga pamatyti ir Amerikoje, kur jie turėtų lankytis su Sov. Sąjungos rinktinė (ji čia žais lapkričio 2-22 dienomis prieš universitetų komandas).

Zigmas Degutis, Viėnybės ir kitų laikraščių foto bendradarbis, kuris, kaip jo kepurė pasako tarnauja Parkway Photo Lab dirbtuvėje ir ten atlieka sudėtingus fotografijos darbus. Šalia jo—Chicago lietuvii veikėjas—Kazys Barzdukas.

Ed. Šulaičio nuotr.

Pirmasis pasaulio pirmenybių šešetukas atrodo taip: 1. Sov. Sąjungą, 2. JAV, 3. Jugoslavija, 4. Ispanija, 5. Australija, 6. Kanada, 7. Kolumbija. Palyginus gana žemą vietą užėmė Brazilija, kuri liko aštuntąja, o po jos ėjo Čekoslovakija, Panama, Urugvajus, Kinija ir Dramblio Kaulo kraštas.

DAR VIENAS AUKSO MEDALIS

Kuomet Kolumbijoje vyko vyrų Pasaulio krepšinio pirmenybės, Bulgarijoje buvo prarastos Europos jaunių žaidynės. Iš čia su aukso medaliu grįžo vienas lietuvis—Vilniaus Statybos žaidėjas Šarūnas Marčiulionis. Jo komanda—Sov. Sąjungos rinktinė baigminėje kovoje įveikė Jugoslaviją—97-87.

AUSTRALIJOS LIETUVIAI LANKYSIS AMERIKOJE

Išvykos į Pasaulio Lietuvių sporto žaidynės Chicagoje organizacinis komitetas praneša jog 1983 metais Australijos lietuviai sportininkai aplankys eilę JAV ir Kanados lietuvių sporto klubų.

Jie planuoja būti Los Angeles mieste gegužės 29 d., po 2 dienų aplankyti San Francisco—3 d., New Yorką—3 d., Baltimore—4 d., Detroitą—3 d., Toronto—6 d., Chicago—12 d., Las Vegas—2 d., ir grįžti į Sydney liepos 15 d.

Šis planas yra provizorinis ir daug kas priklausys nuo JAV ir Kanados lietuvių sporto klubų noro bei iniciatyvos.

St. Petersburg, Fl.

JAV LB X-osios Tarybos I-oji sesija įvyks spalio 23-24 d. d. Dolphin Resort viešbutyje, 4900 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach. Šią sesiją priimti ir jai talkinti sudarytas komitetas, kurio pirmininkė A. Karnienė ir nariai: K. Gimžauskas, A. Gruzdis, G. Jezukaitienė, M. Krasauskas, M. Šilkaitis ir K. Urbšaitis. Komitetas rūpinsis įvairiais sesiją liečiančiais reikalais.

Spalio 23 d. 7:30 val. vakare ruošiamas iškilminga vakariėnė-bendravakaris Lietuvių klubo salėje. Bus pagerbtas prel. Jonas Balkūnas, JAV Lietuvių Bendruomenės ir Tautos Fondo garbės pirmininkas jo 80 metų sukakties proga. Meninę programą atliks solistas Jonas Vaznelis iš Chicago. Sokiai, grojant orkestrui. Įėjimo auka \$10.

Rašytojo Vinco Krėvės 100-ojo gimtadienio minėjimas rengiamas spalio 27 d. 4 val. p. p. klubo salėje. Paskaitą "Krėvė ir jo kūryba" skaitys iš Philadelphijos Aleksas Vaškėlis, buvęs V. Krėvės studentas. Minėjimą rengia klubo valdyba.

Balfo direktorių suvažiavimas vyksta spalio 9-10 St. Petersburg, Fla. Iš New Yorko vyksta: Bronius Bieliukas, Janina Gerdvilienė, Vincas Padvarietis.

Klubo narių susirinkimą rugsėjo 4 d. pravedė klubo pirmininkas A. Armalis. Sekretorei A. Krulikienei perskaičius pereito susirinkimo protokolą, pirm. padarė išsamų pranešimą apie vadovybės nuveiktuosius darbus. Priėjęs prie klubo problemų, pirmininkas pasidžiaugė, kad turime nuolatinį virėją. Išlaidoms kylant, klubo valdyba pakėlusį pietų kainą iš \$3.00 į \$3.50.

Iš savo veiklos sričių pranešimus padarė klubo sekretorė A. Krulikiene, išdininkas J. Kirtiklis, revizijos komisijos atstovas L. Kačinskas, bibliotekos vedėjas J. Taoras ir direktorė R. Kriaučiūnaitė—apie įvykius tautinių šokių kursas.

Laisvuose pasisakymuose iškelta įvairių sugestijų ateities veiklai, tarp kurių ir klubo vardo pakeitimas klubą pavadinant St. Petersburgo Lietuvių Centru. Iš šiuo metu esamų 449 klubo narių, susirinkime dalyvavo 103.

Po susirinkimo dalyviai buvo pavaišinti kavute ir pyragaičiais, kuriuos paruošė V. ir A. Budrikiai.

Sparčiai auganti milijoninė

LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA

KASA

Yra geriausia ir patogiausia bankinė įstaiga visiems lietuviams.

- KASA už paprastas taupymo sąskaitas moka **9%**
- Už IRA pensijų indėlius KASA šiuo metu moka **13%**
- Už didelius ir mažus sertifikatus KASA moka kiek galima aukščiausius procentus.
- Visiems taupytojams KASA lengvomis sąlygomis suteikia visų rūšių paskolas.

—KIEKVIENO ASMENS INDĖLIAI KASOJE APDRAUSTI IKI 100,000 DOL.—

KASOS įstaiga veikia savaitės dienomis nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro, o penktadieniais iki 6 val. ir šeštadieniais iki 5 val. vak.

KASOS adresas: 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y. 11418. Telefonas: [212] 441-6799

KASA kviečia visus jungtis į lietuvišką taupymo įstaigą.

ATIDARYTAS NAUJAS DANTŲ GYDymo CENTRAS

DR. DONATAS ALEKSANDRAVIČIUS, VEDEJAS

Metro Dental Service, P. C.

116-06 MYRTLE AVENUE
RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Prieinamos kainos, modernūs įrenginiai, patogus privažiavimas Jamaica ir Myrtle Ave. autobusais, atidarytas kasdien vakarais ir šeštadieniais.

SKAMBINTI: [212] 441-0909
Susitarti dėl laiko ir pasitikrinti kainas

KALIFORNIJOS LIETUVIAI

Poeto Prano Lomberto pagerbimas ruošiamas Santa Monika Lietuvių Bendruomenės, praėjo gražioje nuotaikoje. Parapijos viršutinė salė, talpinanti 400 žmonių, buvo beveik pilna. Minėjimas sklandus, gerai organizuotas. Meninę dalį atliko solistės J. Čekauskienė ir Birutė Dabšienė. Pianu pritarė Raimonda Apeikytė. Kalbėjo B. Brazdžionis, G. Gudauskienė, Alė Rūta-Arbienė ir prel. J. Kučingis. Programai vadovavo ir paskaitė kelis Pr. Lomberto eilėraščius akt. A. Žemaitaitis. Pabaigoje našlė Monika nuoširdžiai padėkojo, po to sekė šeimos paruoštas pasivaišinimas. Ta pačia proga buvo pristatyta ir naujai Pr. Lombertui prisiminti išleista plokštelė.

Dail. Mykolas ir Ona Paškevičiai, iki šiol gyvenę Fauntain Valley, Cal., persikėlė nuolatiniam gyvenimui į Los Angeles ir įsikūrė Santa Monikoje. Jiems persikelti padėjo Albinas Markevičius ir Antanas Remeikis.

Jurgis Joga iki šiol gyvenęs Cleveland, Ohio, persikėlė į Los Angeles ir įsikūrė Tujunga, Cal. Los Angeles nuo seniau gyvena Jurgio sesutė Jogaitė, Šv. Juozapo ligoninės Burbank, Cal. operacinio skyriaus gailėstingoji sesuo.

BALFO balius, turėjęs įvykti lapkričio 6 dieną, atšaukiamas, kadangi lapkričio 6 ir 7 d. d. Los Angeles vyks VLIKo metinis seimas.

BALFO valdyba praneša kad piniginis vėjus prasidės spalio 10 d. Prašo gausiai aukoti ir padėti varge atsidūrusiems lietuviams. Aukojusieji ne mažiau \$20.00 gaus loterijos bilietą, kuriuo galės lai-

mėti; \$100.00, \$75.00, \$50.00, tris dovanas po \$25.00 ir dešimtį po \$20.00. Viso bus galima laimėti \$500.00.

Dovanų traukimas įvyks gruodžio 12 d., 12:30 val. p. p. parapijos salėje. Asmeniškai dalyvauti nėra būtina, bet pageidaujama. Aukus rinkis ir laimėjimų bilietilius platins valdybos nariai ir vietovių įgaliotiniai.

Lietuviškosios Radijo valandėlės balius ruošiamas spalio 30 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. parapijos salėje. Bus graži programa, puiki vakarienė ir išlaimėjimų.

Šv. Kazimiero Šeštadieninė lituanistinė mokykla naujuosius mokslo metus pradėjo rugsėjo 11 d. Pirmą dieną dalyvavo 100 mokinių. Numatoma, kad šis mokinių skaičius padidės. Mokyklai vadovauja Dailė Polikaitienė. R. Mattis pirmininkauja tėvų komitetui. Mokytojai ir tėvai pasiryžę sutartina dirbti, kad mokykla duotų jaunimui kuodaugiausia naudos.

Lietuvių moterų klubo parengimas įvyksta spalio 24 d., sekmadienį, parapijos salėje, tuoj po lietuviškų mišių.

Radijo valandėlės metinis balius bus spalio 30 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. parapijos salėje. Bus puiki programa, geras lietuviškais maistas, laimės lentynos. Viskas eis paremti lietuviškui žodžiui radijo bangomis.

"Spindulio" filmo teatras-filmas bus rodomas lapkričio 14 d., sekmadienį, 12:30 val. parapijos salėje. Pamatykite šią Pauliaus Jasiukonio pagamintą naują filmą. Pelnas jaunimo kelionei į Australiją paremti.

Lietuvių Darbininkų Draugijos 7 kuopos valdybos nariai ir talkininkai buvo susirinkę pasitarti dėl parengimo, skiriamo Lietuvių Darbininkų Draugijos ir 7 kuopos auksinei sukakčiai paminėti. Minėjimas įvyks lapkričio 13 d. Fifi kavinėje, Woodhavene. Po posėdžio buvo paminėtas Charles Martin gimtadienis. Iš k. i d.: E. Bublaitienė, O. Jozėnienė, M. Vasilka, L. Šateikienė, O. Petrašienė, A. Šateika, Br. Spūdienė, sėdi—J. Valaitis ir Ch. Martin. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

ATSIŠAUKIMAS Į LIETUVIUS AFGANISTANE

Laisvų Latvių Pasaulinės Federacijos-informacijos biuras, drauge su afganų laisvės kovotojų sąjūdžiu **Hezbi-islami**, paruošė atsišaukimus afganų, rusų, latvių, estų ir lietuvių kalbomis, kurie bus paskleisti Afganistane. Atsišaukimo tekstas lietuvių kalba toks:

"LIETUVIAI! Tarybiniai imperialistai verčia jus dalyvauti Afganų tautos pavergime. Atsiminkite: afganai, kaip ir lietuviai, latviai bei estai, savo žemėje trokšta gyventi

laisvi. Neprisidėkime prie rusų imperialistinės politikos—nešaudykite į afganus, nenaikinkite jų namų ir laukų! Palikit savo ginklus ten, iš kur juos galėtų pasiimti afganų laisvės kovotojai! Taip jūs padėsite išsaugoti Afganistano laisvę ir kartu priartinsite laisvės dieną pavergtoms Pabaltijo valstybėms—Lietuvai, Latvijai ir Estijai. Afganistanas—Afganams! Pabaltijys—Pabaltiečiams!

(ELTA)

Vytautas Beleckas ir sūnus Jonas, sav. Winter Garden svetainės, 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227. Telef. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogomis. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

43-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

WALSH & CASSESE

FUNERAL HOME, INC.

104-38 JAMAICA AVENUE

RICHMOND HILL, N. Y. 11418

212-849-2775

212-843-4620*

OUR CHAPELS CAN ACCOMMODATE 200 PERSONS.

PARKING ON PREMISES.

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS

LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. STagg 2-5043

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

VIENYBĖ

New York Times ir Boston Globe plačiai ir su nuotraukomis savo skaitytojus painformavo apie Naujosios Anglijos ir Tarybų Sąjungos žurnalistų diskusijų savaitę. Ją suorganizavo Ann Catherine Menningen, remiama N. Anglijos laikraščių redaktorių sąjungos. Tarybinėje delegacijoje dalyvavo ir Vilniaus Tiesos vyr. redaktorius Albertas Laurinčiukas. Rašoma, jog Naujosios Anglijos laikraščių redaktoriai viliasi, kad juos pakvies į Tarybų Sąjungą atsakomam vizitui.

Jonas Rūtenis, rašytojas ir dailininkas, anksčiau buvęs newyorkietis, o dabar gyvenantis Hyanis, Mass., laimėjo Australijos Lietuvių Fondo literatūros premiją (\$500) už savo kūrinių "Trys—Mindaugas, Krisitjonas, Miškinis".

Harmonija, New Yorko kvartetas, rugsėjo 25 d., šeštadienį, atliko meninę programą New Britain, Conn., LB apylinkės ruoštime koncerte-baliuje. Harmonijoje dainuoja: Rasa Brittain, Birutė Malinauskaitė, Petras Tutinas ir Viktoras Ralys. Jiems akompanavo Matas Yatkaukas.

Dail. Juozas Sodaitis, anksčiau iligus metus gyvenęs New Yorke, o šiuo metu Floridoje, rugsėjo 26 d. buvo išstatęs savo kūrinius Washingtono lietuviams. Paroda vyko Trijų Karalių Georgetown parapijos salėje. Ją rengė Washingtono K. Donelaičio lituanistinės mokyklos tėvų komitetas. Dailininkas mokyklai padovanojo vieną savo paveikslą. Parodos pelnas paskirtas mokyklos naudai.

Apreiškimo parapijos taryba savo posėdyje rugsėjo 8 d., aptarusi aktualiuosius parapijos reikalus, nutarė surengti visos parapijos šeimos šventę. Ji bus lapkričio 28 d., pirmą Advento sekmadienį. Norima sudaryti sąlygas parapijiečiams susitikti, pabendrauti, pasikalbėti parapijos reikalais. Tarybai, kurioje yra 16 asmenų, pirmininkauja Alfonsas Samušis.

Kęstutis Miklas, Readex Microprint korporacijos viceprezidentas ir reikalų vedėjas išvyko tarnybos reikalais į Londoną. Pramato lankytis ir Romoje.

Jonas Šimėnas mirė rugsėjo 20. Palaidotas rugsėjo 23 Scarsdale, N. Y. Jis savo laiku New Yorke turėjo vieną geriausių vyriškų drabužių siuvyklų—Simon ir siuvo geros kokybės drabužius.

Liko žmona Paulina. Šimėnai buvo veiklūs vienybiečiai, Paulina iligus metus buvo Moterų Vienybės pirmininkė.

Br. Jurgis Petkevičius, OFM, gyvenęs ir dirbęs Vienybės kaimynystėje—pranciškonų vienuolyne, nuo širdies smūgio mirė rugsėjo 14 d. rytą. Buvo pašarvotas Shalins koplyčioje, o palaidoti nuvežtas į savo gimtinę Scranton, Pa.

Laisvės žiburio rudens koncerto programą atliks Clevelando tautinių šokių ansamblis "Grandinė" lapkričio 7 d., sekmadienį, Richmond Hill High school salėje. Pradžia 2:30 val.

Dail. Česlovo Janušo kūrinių paroda, turėjusi įvykti lapkričio 7 d., nukelta į 1983-ųjų metų kovo 19-20 d.

LB Queens apylinkė spalio 10, sekmadienį, 2 v. popiet Congregational bažnyčios salėje Woodhaven rengia Vinco Krėvės 100 metų gimimo sukakties minėjimą, į kurią atvyksta jo dukra Elena Mošinskienė iš Philadelphijos.

Maironio lituanistinės mokyklos rudens vakaras-balius bus spalio 16 Kultūros Židiny. Programą atliks Jinai ir trys gintarai.

Lietuvių Tautodailės Instituto New Yorko skyrius spalio 9-10 rengia keramikos ir emalio parodą. Mažoje salėje tautodailės darbų išpardavimas. Kūrinius išstatys Regina Abromaitienė iš Putnam, Conn. Ji iš lapų klijavimo būdu sukuria idomius ir intriguojančius paveikslus. Lietuviškų audinių išstatys audėja Milda Kvedarienė. Lietuviškus valgius patieks Genė Kudirkienė.

Alina Staknienė su Nobelio premijos literatūros laureatu Czeslawu Milosz, jam įteikusi savo tėvo dr. Juozo Pajaujo knygą "Genocide in Lithuania".

Amerikos Poetų Akademija rugsėjo 23 d. New Yorke, Donnell bibliotekos salėje, pradėjo savo parengimą sezoną, kurio metu bus skaitoma poezija ir susitinkama su kūrėjais. Sezonas atidarytas 1980 m. Nobelio premijos literatūros laureato Czeslaw Milosz kūryba, kurią pats poetas skaitė angliškai ir lenkiškai.

Tarp gausios publikos buvo ir grupelė lietuvių. Po programos kai kuriems jų pavyko prasiveržti prie visų apsupto poeto. Alina Staknienė buvo atsinešusi savo tėvo dr. Juozo Pajaujo angliškai parašytą knygą apie Lietuvos žmonių genocidą. Tą knygą ji įteikė poetui, kuris jai padėkojo ir su ja nusifotografavo.

Tarp Amerikos Poetų Akademijos parengimų yra ir kitas įdomus

Mėnesį laiko Amerikoje viešėjo žurnalistas fotografas Viktoras Kapočius, kurio nuotraukomis iš Lietuvos dažnai pasipuošia ir Vienybė. Jis pabuvojo Chicagoje, aplankė kitus miestus, o prieš sugrįždamas į Vilnių, kur jis dirba Gimtojo krašto redakcijoje, buvo sustojęs New Yorke ir susipažino su miesto įdomybėmis.

S. Narkeliūnaitės nuotr.

Juozas Audėnas susirgo ir gydomas Mother Cabrini ligoninėje, dr. A. Snieškos globoje.

Kapitonas Kęstutis Eidukonis neseniai pakeltas į majoro laipsnį. Dabartiniu metu atlieka karines pareigas Fort Drum, New York, kaip administracijos karininkas. Yra Vietnamo veteranas. Vedęs Sigą Kondrotaitę, augina tris sūnus: Aleksą 11, Joną 6 ir Tomą 4 metų. Kęstutis yra Aldonos ir Kosto Eidukonių, gyvenančių Tucson, Arizona sūnus.

Solistas Mečys Razgaitis rugsėjo 12 d., sekmadienį, Aušros Vartų parapijos bažnyčioje, Manhattane, giedojo savo sukurtą giesmę "Marija, malonės valdove". Vargonais palydėjo muzikas Liudas Stukas.

Liet. Kultūros Fondo septintas visuotinis narių suvažiavimas bus spalio 9, šeštadienį, Kultūros Židinyje. Pradžia 10 val. Fondas rūpinasi Kultūros Židinio išlaikymu, L.K.F. valdybos pirmininku yra Algirdas Šilbajoris, L.K.F. tarybos pirmininku Aleksandras Vakselis.

LIETUVIS POLICIJOS VIRŠININKAS

Wall miesto, New Jersey naujasis policijos viršininkas yra lietuvis Leonas Kubaitis. Apie jį rašo vietinė spauda.

Jis gimęs Vilkavišky. Būdamas 11 metų, atvyko į New Yorką. Karinę tarnybą atliko Amerikos laivyne Viduržemio jūroj. Po to įsijungė į policijos tarnybą. Studijavo kolegijose. Įsigijęs bakalauratą, planuoja įsigyti magistro laipsnį. Turi dvi dukteris, 13 ir 11 metų amžiaus.

Puoselėja etniškas tradicijas. Įsidėmėtini jo žodžiai: "Mes vis dar einam į lietuvių klubą Elizabete ir šokam polką". Laisvai kalba lietuviškai ir vokiškai.

Savo valdiniais turi 39 asmenis.

Vienybė, 1982 m. rugsėjo 30 d.